

CAPITOLUL I

Managementul, definiție și activitate

Managementul reprezintă arta de a conduce, de a organiza și direcționa diferitele sectoare ale unui agent economic pentru ca acestea, luate împreună, să conducă la obținerea produselor finite sau a serviciilor pe care acel agent economic și le-a propus, și implicit, pentru a fi eficient pe piață.

Managerul reprezintă acea persoană care se află în fruntea unei echipe ce trebuie să facă ca un agent economic să funcționeze într-o economie de piață.

Conducerea managerială presupune atât activități de sintetizare și generalizare a experienței de conducere, de căutare de formule și idei noi, cât și găsirea celor mai bune căi și metode de conducere a agenților economici.

Pentru a susține cele prezentate anterior vom aminti ceea ce spunea Fr. Taylor, considerat unul dintre părinții managementului științific, și anume că acele cunoștințe exacte formează știința iar aplicarea lor, în practică, pentru atingerea anumitor scopuri, reprezintă o artă.

În cadrul managementului științific există patru direcții de activitate, și anume: creativă; aplicativă; tehnico – materială și socio – umană . Aceste direcții de activitate ale managementului științific se află în interdependență unele cu altele.

1.1.Procesul de management

Pentru ca procesele de muncă să fie executate cu eficiență maximă este necesar, ca activitățile de conducere să se desfășoare în condiții optime, aceasta implicând și un proces informațional adecvat.

Procesele de muncă se împart în raport de conținutul lor și de efectele produse în trei categorii, și anume:

- ✓ Procese de execuție
- ✓ Procese manageriale (de conducere)
- ✓ Procese informaționale

Procesele de execuție, din cadrul unui agent economic, se concretizează prin apariția de produse finite și servicii, datorate combinării factorilor de producție pământ și capital, asupra cărora acționează cel de al treilea, acesta fiind și cel fără de care nu se poate realiza producția, și anume munca.

Spre deosebire de procesul de execuție, procesul de management este realizat de către manager, adică acea persoană special împuternicită care cu ajutorul celor cinci funcții ale managementului reușește să orienteze activitatea salariaților către îndeplinirea obiectivelor propuse.

Procesul informațional este reprezentat de totalitatea datelor, a informațiilor, a fluxurilor informaționale, a procedurilor, metodelor și tehnicilor de combinare a informației necesare pentru a lua decizii favorabile agentului economic.

Procesul de management are un caracter ciclic. Acesta începe în momentul în care se stabilesc obiectivele, continuă cu trasarea sarcinilor ce revin celor angrenați în procesul de execuție și se încheie cu realizarea obiectivelor.

1.2.Funcțiile managementului

După cum am văzut anterior, în procesul de conducere, managerul se folosește de funcțiile managementului.

Majoritatea celor ce au tratat acest domeniu al conducerii manageriale au stabilit că managementul se bazează pe cinci funcții, și anume:

- *Funcția de previziune* – în cadrul căreia activitățile de management sunt orientate în sensul aprecierii activității viitoare a agentului economic;

- *Funcția de organizare* – în cadrul căreia este cuprins ansamblul tuturor activităților ce stabilesc procesele de muncă, gruparea lor pe compartimente;
- *Funcția de comandă sau decizie* – în realizarea acestei funcții managerul având un rol foarte important în a sa face înțeles prin diferite metode de către subalterni;
- *Funcția de coordonare* – are menirea de a asigura adaptarea agentului economic la condițiile existente pe piață în orice moment al existenței acestuia;
- *Funcția de control* – constă în ansamblul acțiunilor prin care se verifică performanțele agentului economic, sau ale diferitelor compartimente ale acestuia în orice moment, în comparație cu ceea ce a fost prevăzut a se realiza.

În ultimul timp tot mai mulți specialiști tind spre a introduce o a șasea funcție și anume funcția ecologică.

În ceea ce ne privește considerăm că integrarea acestei funcții în cadrul conducerii manageriale este oportună.

Aceste cinci funcții pot fi grupate în cadrul a trei faze ale procesului managerial.

1. *Faza previzională* – în cadrul acestei faze fiind luate decizii de strategie și tactică, se realizează prognozele și planurile.
2. *Faza de operaționalizare a proceselor* – cuprinde activitățile care dau conținut funcțiilor de organizare și coordonare.
3. *Faza de elaborare și interpretare a rezultatelor* – în cadrul acestei faze se regăsesc funcțiile de analiză și control.

CAPITOLUL II

MANAGEMENTUL ÎN UNITĂȚILE TURISTICE ȘI AGROTURISTICE

2.1 Generalități privind turismul și agroturismul

După 1990 se vorbește tot mai mult despre turism ca fiind acea ramură a economiei care alături de agricultură ar reuși să readucă România pe piața europeană la nivelul statelor dezvoltate așa cum era ea cotate înainte de al doilea război mondial.

România datorită așezării ei în zona central sud – estică a Europei a constituit întotdeauna un loc de pelerinaj al străinilor din zona Asiei către vestul

Europei, al celor din zonele nordice ale continentului către Asia Mică și în special către Ierusalim.

Faptul că pe teritoriul României se află toate tipurile de relief care împart țara în părți aproximativ egale este un avantaj pentru ca în România să fie practicat turismul la cele mai înalte cote.

Geo Bogza spunea despre România în reportajul „sate și orașe” că „la început a fost o țară de sate”. Această afirmație ne încurajează să credem că în România se practică turismul rural, cazare la țărani, încă din cele mai vechi timpuri.

Agroturismul și turismul rural au început să se dezvolte în România în formă organizată în anul 1973, prin Ordinul Ministrului Turismului nr. 744/1973. Prin acest ordin se declarau sate turistice următoarele 14 localități:

- ✓ Lerești și Rucăr – jud. Argeș
- ✓ Poiana Sărată – jud. Bacău
- ✓ Fundata și Șirmea – jud. Brașov
- ✓ Bogdan Vodă – jud. Maramureș
- ✓ Tismana – jud. Gorj
- ✓ Sibiel – jud. Sibiu
- ✓ Vatra Moldovoței – jud. Suceava
- ✓ Rocaș – jud. Timiș
- ✓ Sfântu Gheorghe, Murghiol, Crișan – jud. Tulcea
- ✓ Vaideeni – jud. Vâlcea

În anul următor prin decretul 225/1974 s-a interzis cazarea de turiști străini în locuințele particulare, satele turistice devenind nefuncționale pentru turismul internațional.

Începând cu anul 1990 interesul pentru turismul rural începe să fie din ce în ce mai pregnant pe piața turismului național și internațional.

Prin urmare încep să ia naștere diverse asociații și organizații care își propun să dezvolte turismul în zona rurală.

Printre primele este Federația Română pentru Dezvoltare Montană, care a luat ființă în anul 1990 și care și-a propus să sprijine locuitorii din zonele montane sub toate formele, inclusiv prin promovarea și organizarea diferitelor simpozioane pe teme agroturistice.

La ora actuală cea mai dezvoltată asociație de tip turistic în zonele rurale este Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural(A.N.T.R.E.C.), care are filiale în aproape toate județele țării.

2.2 Orientări manageriale în turism și agroturism

Principalul obiectiv al tuturor agenților economici, inclusiv al celor care-și desfășoară activitatea în turism și agroturism, îl reprezintă profitul.

În funcție de nivelul la care se află pe piață, acest obiectiv se poate prezenta sub trei aspecte:

- Obținerea unui profit oarecare, important este ca acesta să înregistreze valori pozitive;
- Obținerea unui profit normal;
- Maximizarea profitului, lucru dorit de orice agent economic indiferent de mărimea acestuia.

Pentru a atinge oricare din aceste nivele ale profitului firmele pot adopta cel puțin trei orientări manageriale:

1. Orientarea spre producție și spre produsul turistic se caracterizează prin:

- ✓ Valorificarea avantajelor conferite de acumularea de experiență în prestarea serviciilor de turism în forma existentă, ceea ce conduce la un ritm lent de înnoire, a acestui gen de servicii;
- ✓ Situarea în centrul preocupărilor a problemelor de ordin tehnic;
- ✓ Acordarea unei atenții speciale organizării producției și a muncii, pe această cale ajungându-se la creșterea producției

muncii , și implicit la reducerea costurilor și la creșterea profitului;

- ✓ Situarea pe un plan secundar a concurenței, cererea excedentară permițând așa ceva;
- ✓ Punerea accentului principal pe tehnicieni, aceștia fiind considerați specialiștii cheie ai firmelor, oarecare neglijență a intereselor consumatorilor de servicii turistice, din lipsă de ofertă aceștia fiind constrânși să accepte condițiile dictate de prestator;
- ✓ Ignorarea pieței și a altor elemente de mediu extern.

Acest tip de viziune statică asupra economiei nu mai este competitiv pe multe din piețele țărilor dezvoltate.

2. *Optica vânzărilor are la bază o serie de constatări de genul:*

- ✓ beneficiarii au tendința de a-și restrânge cererea de servicii de turism la strictul necesar;
- ✓ clienții nesatisfăcuți de calitatea serviciilor sunt dispuși să renunțe surprinzător de repede la acestea;
- ✓ numeroși clienți nu sunt dispuși să efectueze achiziții repetate;
- ✓ clienții se impun a fi păstrați pe diverse căi, altfel ei putând deveni infideli.

3. *Optica de marketing se caracterizează prin:*

- ✓ Aducerea clientului, a necesităților și dorințelor sale, în centrul atenției firmei;
- ✓ Acordarea unei atenții, cu totul speciale, concurenței;
- ✓ Deschiderea firmei spre piață și spre toate celelalte elemente ale mediului ei extern;
- ✓ Asigurarea unei flexibilități deosebite ofertei, în așa fel încât ea să poată fi adusă ușor la cererea în continuă schimbare;

- ✓ Adoptarea unui management suplu, bazat pe descentralizare, pe creșterea răspunderii individuale, pe principii de conducere participativă.

2.3 Managementul turistic și agroturistic

Managementul și-a extins sfera de activitate asupra tuturor loturilor și componentelor societății moderne, manifestându-și specialitatea în fiecare domeniu de activitate.

În condițiile dezvoltării durabile a României, valorificarea superioară a resurselor turistice se impune cu pregnanță, ca în orice alt domeniu economic. Aceasta impune atât o valorificare complexă și eficientă în contextul unui turism intensiv, cât și o protejare și conservare a valorilor turistice, multe dintre ele epuizabile într-un viitor apropiat.

Agroturismul și turismul rural sunt activități economice complexe, cu o largă scară de cuprindere, care pun în evidență printr-un mecanism propriu, circulația turistică din mediul rural.

Aceste două compartimente ale turismului trebuie abordate, din punct de vedere conceptual, ca „pachete” de servicii economice, socio-culturale, sportive de agrement, etc., puse la dispoziția turiștilor, urmând ca acestea să se desfășoare în cadrul natural, cu investiții minime și în condiții de protejare și conservare a mediului ambiant.

Aceste activități trebuie transpuse în practică prin intermediul unui management funcțional, atât local, cât și global.

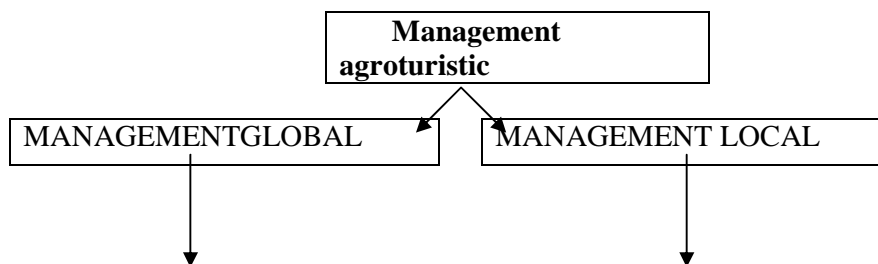
La nivelul regiunilor rurale se are în vedere modul de identificare a potențialului agroturistic, sub toate aspectele sale, potențial care trebuie să reunească și să îmbine armonios factorii, naturii, materiali și spirituali, atât din punct de vedere al gazdei, cât și al turistului .

Pentru a crea o rețea națională, managementului global îi revine sarcina standardizării următoarelor activități:

- ✓ Managementul local;
- ✓ Procesul de identificare a potențialului zonal și local;
- ✓ Procedura de formare a agenților locali;
- ✓ Procedura de existență și consultanță în vederea pregătirii ofertei de cazare și programe agroturistice;
- ✓ Procedura de catalogare a potențialului agroturistic;
- ✓ Realizarea programelor de marketing.

Problematika managementului turistic și agroturistic în țara noastră este deosebit de complexă și prezintă numeroase particularități. Prezentarea ei schematică este redată în figura 2.1.

Fig. 2.1

<ul style="list-style-type: none"> -Evoluția globală a potențialului zonei; -Atestarea zonei; -Formarea operatorilor și crearea agentului local; -Identificarea și atestarea gospodăriilor agroturistice; -Catalogarea gospodăriilor în zona agroturistică; -Realizarea programului agroturistic; Pregătirea ofertei agroturistice. 	<ul style="list-style-type: none"> -Identificarea operatorilor locali de turism; -Elaborarea procedurii de selecție; -Elaborarea criteriilor de clasificare a unităților agroturistice; -Crearea rețelei locale; -Elaborarea programului de marketing; -Promovare și publicitate; -Formarea și atestarea operatorilor și agenților economici.
--	--

Rolul managementului global este acela de a reuni toate inițiativele individuale, în vederea racordării acestora la o rețea națională și internațională, de a asigura transpunerea acestora în standarde care să fie ușor accesibile, atât pentru conducere, cât și pentru oferta agroturistică.

2.4 Evaluarea potențialului agroturistic

Soluția lansării satului românesc ca produs turistic pe piața națională și internațională constituie un demers de management și marketing care să situeze în centrul său produsul, pe de o parte, și omul pe de altă parte.

Din punct de vedere al costurilor de realizare această soluție nu suportă cheltuieli prea mari deoarece ea se bazează pe punerea în valoare a dotărilor deja existente, în primă fază, și doar pe amenajarea lor la standardul impus de criteriile de clasificare și catalogare.

Evaluarea potențialului agroturistic se face prin prisma existenței unei infrastructuri minime și a unui cadru construit, integrat armonios în cadrul natural,

a posibilităților de identificare și realizare a unor programe de odihnă și agrement, care să aducă în prim-plan tradiții și meșteșuguri ce vor constitui elemente de atracție pentru turiști.

Conform prezentelor norme metodologice, în România pot funcționa următoarele tipuri de structuri de primire cu funcțiuni de cazare turistică, clasificate astfel:

1. hoteluri de 5,4,3,2,1 stele;
2. hoteluri-apartament de 5,4,3,2 stele;
3. moteluri de 3,2,1 stele;
4. hoteluri pentru tineret 3,2,1 stele;
5. hosteluri de 3,2,1 stele;
6. vile de 5,4,3,2,1 stele;
7. bungalowuri de 3,2,1 stele;
8. cabane turistice, cabane de vânătoare, cabane de pescuit de 3,2,1 stele;
9. sate de vacanță de 3,2 stele;
10. campinguri de 4,3,2,1 stele;
11. spații de campare organizate în gospodăriile populației de 3,2,1 stele;
12. popasuri turistice de 2,1 stele;
13. pensiuni turistice urbane de 5,4,3,2,1 stele;
14. pensiuni turistice rurale de 5,4,3,2,1 flori (margarete);
15. apartamente sau camere de închiriat în locuințe familiare sau în clădiri cu alte destinații de 3,2,1 stele;
16. structuri de primire cu funcțiuni de cazare pe nave fluviale și maritime de 5, 4, 3, 2, 1 stele.

Pensiunile turistice sunt structuri de primire turistice, având o capacitate de cazare de până la 10 camere, totalizând maximum de 30 de locuri în mediul

rural, și până la 20 de camere în mediul urban, funcționând în locuințele cetățenilor sau în clădiri independente, care asigură în spații special amenajate cazarea turiștilor și condițiile de pregătire și servire a mesei.

Amplasarea pensiunilor turistice urbane și a celor rurale trebuie realizate în locuri ferite de surse de poluare și de orice alte elemente care ar pune în pericol sănătatea sau viața turiștilor.

Dotările din camere și din grupurile sanitare destinate turiștilor vor fi puse în exclusivitate la dispoziția acestora. În interiorul acestora nu se admit lucrurile personale ale locatarului (articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, bibelouri sau alte obiecte care ar putea stânjeni turiștii).

Spațiile pentru prepararea și servirea mesei în cazul în care sunt destinate și pentru consumatorii din afară, numărul locurilor la mese fiind mai mare decât al celor de cazare, dar nu mai mic de 20 de locuri la mese, se clasifică ca unitățile de alimentație pentru turism, potrivit normelor specifice elaborate de Ministerul Turismului.

Pensiunile turistice care dispun de teren pentru asigurarea serviciilor de campare vor respecta pentru montarea corturilor și rulotelor criteriile privind echiparea sanitară și dimensiunea parcelelor.

Categoria de clasificare a pensiunilor turistice este determinată de îndeplinirea în totalitate a criteriilor obligatorii prevăzute în anexă și de realizarea următorului punctaj minim rezultat din evaluarea criteriilor suplimentare prevăzute tot în respectiva anexă.

Punctajul minim rezultat din evaluarea criteriilor suplimentare este următorul:

1) pentru pensiuni turistice urbane:

- de 5 stele	150 puncte
- de 4 stele	120 puncte
- de 3 stele	80 puncte
- de 3 stele	40 puncte

2) *pentru pensiuni turistice rurale:*

- de 5 margareta 150 puncte
- de 4 margarete 120 puncte
- de 3 margarete 80 puncte
- de 2 margarete 40 puncte

Categoria de clasificare împreună cu punctajul minim obținut din evaluarea criteriilor suplimentare ne permit să situăm pensiunile într-o anumită clasă de confort după cum urmează:

A. Clasa de confort agroturistic – spații de cazare:

Clasa I - camere cu 1-2 paturi, 10 – 16 mp, cu posibilități de încălzire asigurate și grup sanitar propriu fiecărei camere, cu WC, lavoar, duș (cadă), cu apă rece și caldă.

Clasa II - cameră cu 1-2 paturi, 10 – 16 mp, cu posibilitate de încălzire asigurată, grup sanitar comun cu alți turiști, cu WC, lavoar, duș cu apă rece și caldă.

Clasa III - cameră cu 1-3 paturi, 10 – 20 mp, cu posibilități de încălzire asigurată, grup sanitar comun cu alți turiști și cu proprietarul, cu WC, lavoar, eventual duș, cu apă rece, eventual caldă.

Clasa IV - cameră cu 1-3 paturi, 10 – 20 mp, cu posibilități de încălzire asigurată, cu latrină separată de locuință, comună cu proprietarul, o încăpere pentru spălat, cu lavoar, cu apă rece, comună cu alți turiști.

B. Clasa de confort agroturistic - spații pentru prepararea și servirea mesei.

Clasa A - cameră de servit masa și recreere dotată cu un loc pentru prepararea hranei, în folosința exclusivă a turiștilor.

Clasa B - camera de servit masa și recreere, în folosința turiștilor cu proprietarul, cu acces la bucătăria proprietarului.

Clasa C - fără camera de servit masa și recreere dar cu acces la bucătăria proprietarului.

Omologarea și clasificarea pe margarete pentru structurile din mediul rural se face de către Comisia Tehnică de Verificare, fondată din specialiști ai M. T. Și A.N.T.R.E.C., și au la bază criteriile minime privind clasificarea pe margarete stabilite prin lege.

Aceste criterii se referă la: accesul în camerele de dormit și la grupurile sanitare, care trebuie să fie direct fără a se trece prin alte camere, racordul obligatoriu la rețeaua publică de canalizare și existența apei menajere, racordul obligatoriu la rețeaua electrică publică.

Pentru realizarea unui proiect de management cu tema „Managementul în Unitățile Turistice și Agroturistice” se va urmări următorul plan:

1. *Denumirea gospodăriei țărănești, a pensiunii turistice sau a fermei agroturistice:*

- numele proprietarului și adresa pensiunii, a gospodăriei țărănești sau a fermei agroturistice.

2. *Prezentarea zonei de amplasare a pensiunii turistice, a fermei agroturistice sau a gospodăriei țărănești:*

- așezare geografică;
- căi de acces;
- nivel de dezvoltare economico-social.

3. *Prezentarea potențialului turistic al zonei:*

- resurse turistice naturale; relief, climă, floră, faună, hidrografie, rezervații și monumente ale naturii;
- resurse turistice antropice; monumente arheologice, monumente istorice, monumente de artă și arhitectură, muzee, case memoriale, monumente de arhitectură populară, construcții contemporane, etnografie, folclor.

4. *Încadrarea unității turistice sau agroturistice în circuitul turistic:*

- agenția sau asociația la care este afiliată unitatea turistică sau agroturistică;
- evaluarea agentului economic. Pentru a intra în circuitul agroturistic orice unitate trebuie evaluată, în urma acestei evaluări obținând un certificat de conformitate. Evaluarea se face pe baza unei fișe de evaluare a potențialului agroturistic, iar dacă unitatea îndeplinește anumiți parametrii aceasta primește certificatul de conformitate.

5. *Analiza bazei tehnico-materiale:*

- unități de cazare;
- unități de alimentație.

Se va analiza -dimensiunea (număr de unități, număr de locuri total și pe unitate)

- structura pe tipuri și categorii de confort.

6. *Analiza ofertei de servicii.*

- cazare;
- masă;
- agrement.

7. *Analiza circuitului turistic și previziunea evoluției viitoare:*

- număr de turiști per total (dintre care români și străini)
- număr de înnoptări;
- sejurul mediu;
- densitatea turistică;
- încasări din turism.

Se va determina: - ritmul de evoluție;

- ponderea turiștilor în total turiști pe zonă.

8. *Concluzii privind:*

- dezvoltarea turistică a zonei;
- dezvoltarea unității.

- perne mari	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
-cearșaf pentru pat și cearșaf plic pentru pled, pătură sau plapumă	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- cuvertură de pat	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-
-husă de protecție	x	x	-	-	-	x	x	-	-	-
-masa și scaune	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- dulap sau spații amenajate pentru haine, cu umerase	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-
- cuier	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- oglindă sau toaletă la dispoziția turiștilor	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- veioză sau aplică la capătul patului	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-
- prosoape pentru față (1 bucată /persoană)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- prosoape plușate pentru baie (1 bucată/persoană)	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-
- halat de baie	x	x	-	-	-	x	x	-	-	-
- perdele transparente	x	x	x	-	-	x	x	x	-	-
- perdele obturante sau alte mijloace de obturat lumina	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- perii pentru haine și pantofi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- scrumiere (opțional)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- pahare (2 bucăți/persoană)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- vase cu flori	x	x	x	-	-	x	x	x	-	-
- televizor și aparat de radio în camere, garsonieră și apartament	x	x	x	-	-	x	x	x	-	-
- televizor și aparat de radio în spații comune	x	-	-	x	-	x	-	-	x	-
Garsonierele și apartamentele vor avea în plus										
- fotolii sau canapele	x	x	x	-	-	x	x	x	-	-
- demifotolii, scaune	-	-	-	x	x	-	-	-	x	x
- masă sau măsuță	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- frigider	x	x	x	-	-	x	x	x	-	-
- set de pahare pentru apă, vin, coniac	x	x	x	-	-	x	x	x	-	-
- perdea, covor de calitate a celor din dormitor	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dotarea bucătăriilor										
- plită electrică sau cu gaze	x	x	x	-	-	x	x	x	-	-
- mașină de gătit sau reșou electric cu minim două ochiuri	-	-	-	x	x	-	-	-	x	x

- cuptor cu microunde	X	X	-	-	-	X	X	-	-	-
- vase și ustensile de bucătărie din inox	X	X	-	-	-	X	X	-	-	-
- vase și ustensile de bucătărie	-	-	X	X	X	-	-	X	X	X
- echipamente de păstrare prin frig a alimentelor	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Telefon la dispoziția turiștilor	X	X	X	-	-	X	X	X		
Alte criterii										
- anexele gospodărești pentru creșterea animalelor și păsărilor vor fi amplasate și întreținute astfel încât să nu creeze disconfort pentru turist	-	-	-	-	-	X	X	X	X	X
- animalele de la care provin lactatele să fie atestate ca sănătoase, iar produsele din carne să fie examinate sanitar –veterinar	-	-	-	-	-	X	X	X	X	X
- minim 20% din alimente să provină din surse proprii	-	-	-	-	-	X	X	X	X	X
- minimum o persoană să fie absolventă a unui curs de formare în domeniu (în cazul unităților de 5 flori este obligatoriu pentru cele care depășesc 5 camere)	X	X	X	-	-	X	X	X	-	-
- asigurarea posibilității turiștilor de a achiziționa suveniruri sau produse alimentare sau nealimentare cu specific local	-	-	-	-	-	X	X	-	-	-

Criterii suplimentare facultative

1. Construcții, aspect general și echipare exterioară	
- drum carosabil până la poarta pensiunii	3
- semnalizare de la șoseaua principală	2
- situarea într-o zonă nepoluată fonic, vizual sau olfactiv	6
- iluminat exterior	3
- încadrarea în stilul arhitectural cu specific local	7
- izolare fonică a clădirii	6
- ambianța generală a exteriorului:	
- aspectul construcțiilor	10
- aspectul anexelor gospodărești	10

	- amenajarea spațiilor exterioare (curte, grădina, livada, spații amenajate în aer liber pentru divertisment)	10
2. Dotarea camerelor		
	- izolare fonică între camere și spațiile comune	8
	- salon de primire – living cu spațiu amenajat pentru deconectare, lectură, conversație	10
	- perdele obturante	3
	- șemineu	9
	- bibliotecă (cărți, reviste, ziare, albume)	8
	- dotare cu jocuri de societate (șah, table, remi, cărți de joc)	4
	- biliard	8
	- tenis de masă	8
	- aer condiționat	10
	- telefon în fiecare cameră	10
	- decorarea de ansamblu a interiorului	10
	- calitatea mobilierului, armonia culorilor	10
Dotarea bucătăriilor		
	- adaptarea suprafeței și a dotărilor la numărul de camere	8
	- vesela și ustensilele de bucătărie de bună calitate, nedesperechiate, în număr corespunzător capacității de cazare	6
	- aparatura electrică:	
	- robot – mixer	3
	- cafetieră	3
	- cuptor cu microunde	6
	- hotă	8
	- mașina de spălat vase	10
Alte dotări și amenajări		
	- masă și fier de călcat	2
	- mașină automată de spălat rufe	10
	- foehn	3
	- grătar în aer liber	3
	- locuri de joacă amenajate pentru copii	10
	- sală de fitness	10
	- saună	10
	- piscină în aer liber	8
	- piscină acoperită	10
	- terenuri de sport proprii sau intermediare de la terți	8
	- obiecte și echipamente pentru practicarea sporturilor (schiuri, sănii, biciclete, ambarcațiuni)	8
	- aparat video	2

- antenă satelit sau cablu	2
- posibilități de participare ca divertisment la unele activități gospodărești	8

CAPITOLUL III

MANAGEMENT AGRICOL

3.1 Generalități și particularități ale agriculturii

Agricultura României parcurge în prezent o perioadă de transformări structurale și organizatorice determinate de aplicarea legii 18/1991, Legea Fondului Funciar, în primă fază, și a legii 1/2000, prin care sunt puse bazele noilor forme de proprietate în agricultură.

Agricultura, ca activitate umană specializată, cuprinde nu numai sfera producției, ci și părți din distribuția bunurilor și serviciilor agricole. Larga sa răspândire în teritoriu se datorează răspândirii resurselor și cererii de alimente care determină gradul de utilizare a acestora.

În procesul general de redresare economică și socială a țării, un loc central și prioritar îl ocupă economia rurală și în cadrul acesteia agricultura, ca parte componentă esențială. Din acest punct de vedere dezvoltarea eficientă a agriculturii reprezintă o necesitate obiectivă. Pentru realizarea acestui obiectiv este nevoie de dezvoltarea și perfecționarea continuă a bazei tehnico-materiale, aplicarea în producție a noilor tehnologii, practicarea unei agriculturii științifice, în sensul creării unor exploatații viabile, competitive într-o economie de piață, în care să producă ceea ce aceasta cere, transferarea întregului sistem de organizare, funcționare și conducere a agentului economic, prin așezarea acestuia pe principiile noi ale managementului, marketingului și gestiunii economice.

Activitatea agricolă se deosebește de cea din industrie și din alte sectoare prin anumite particularități ale agriculturii ce au impact major asupra producției, pieței și rentabilității produselor, ceea ce face necesare mecanisme de orientare și reglementare a ofertei agricole în raport cu evoluțiile cererii.

Dintre aceste particularități enumerăm:

- Natura ciclică a producției, determinată de factorii naturali și biologici, aceasta manifestându-se prin sezonalitate și instabilitatea producției și a veniturilor agricole. La acestea se adaugă și alte caracteristici care determină procese mai lente de creștere economică în agricultură față de alte sectoare ale economiei.
- Costul ridicat al transportului în agricultură, la care se adaugă riscul natural și prețurile ridicate la input-urile de proveniență industrială care fac ca prețurile de livrare a mărfii să ridice numeroase aspecte privind remunerarea muncii agricole.
- Cererea și oferta de produse agricole au particularități față de alte produse datorită dificultăților de adoptare a unei cereri relativ stabile și puțin elastice la o ofertă variabilă și greu de modificat pe termen scurt.

- În producția agricolă, atât în sectorul vegetal cât și cel animal, pe lângă producția principală se obțin însemnate cantități de produse secundare.

Agricultura este o ramură prioritară, ce trebuie să se integreze armonios în economia națională și să-și sporească rolul de factor de antrenare și structurarea acesteia pe principiile pieței libere.

Pentru realizarea acestui lucru este nevoie ca la nivelul fiecărui agent economic să existe un plan, un program pe care să se bazeze activitatea de producție.

Pentru întocmirea unui program fiabil este necesară urmărirea indicatorilor tehnico-economici de apreciere a activității în sectorul vegetal.

3.2. Elementele necesare întocmirii unui proiect de management în sectorul vegetal

- 1) Balanța terenului agricol
- 2) Elaborarea structurii culturilor
- 3) Întocmirea fișelor tehnologice
- 4) Stabilirea necesarului de îngrășăminte, erbicide și amendamente
- 5) Stabilirea necesarului de tractoare și mașini agricole pe decade
- 6) Întocmirea programului de livrare a producției și a celui de venituri
- 7) Calculul productivității muncii în unități naturale
- 8) Elaborarea programului de cheltuieli și al rezultatelor financiare
 - a) Programul cheltuielilor directe
 - b) Programul cheltuielilor indirecte
 - c) Stabilirea rezultatelor financiare pe produs și la nivel de fermă

3.2.1. Balanța terenurilor agricole

Balanța terenurilor agricole se întocmește diferențiat pentru terenurile irigabile și neirigabile, precum și în funcție de categoria de folosință a terenului și a gradului de fertilitate. Aceste balanțe se execută pe perioade determinate pornind de la premiza datei când au intrat în exploatare efectivă.

3.2.2. Elaborarea structurii culturilor

Se stabilesc suprafețele ce vor fi ocupate cu diferite culturi . Se va căuta să se asigure o succesiune rațională și o aplicare cât mai corectă a îngrășămintelor și amendamentelor, în funcție de posibilitățile de aprovizionare.

În stabilirea succesiunii culturilor se va avea în vedere posibilitatea asigurării unor asolamente raționale la nivel de fermă.

✓ Se întocmește schița amplasării culturilor pe teritoriul fermei în anul curent, în funcție de amplasarea din anul precedent și de asolamentul stabilit la nivel de fermă.

✓ Se întocmește schița amplasării culturilor în anul următor anului curent.

✓ Se programează producțiile medii în funcție de rezultatele obținute în anii precedenți, succesiunea culturilor, programul de fertilizare, soiul sau hibridul cultivat și de celelalte măsuri tehnico-economice preconizate.

3.2.3. Întocmirea fișei tehnologice

Se întocmește diferențiat pe fiecare cultură în parte și se realizează ținându-se cont de condițiile naturale și socio-economice în care se desfășoară o activitate de producție în ferma luată în studiu.(Anexă)

3.2.4.Stabilirea necesarului de îngrășăminte, erbicide și amendamente

Necesarul de îngrășăminte chimice, erbicide și amendamente se stabilește în funcție de:

- ✓ gradul de fertilitate al solului;
- ✓ gradul de îmburuienare al culturii;
- ✓ natura ph-ului;
- ✓ suprafața culturii;
- ✓ specia cultivată.

3.2.5.Stabilirea necesarului de tractoare și mașini agricole pe decade

Pentru stabilirea necesarului de tractoare se întocmește centralizatorul zilelor de lucru normale și norma pe tractor pentru fiecare lucrare în parte, înregistrarea acestora făcându-se pe decade.

Pentru stabilirea numărului necesar de tractoare și mașini agricole se folosește relația:

$$\text{Nr. mașini} = \text{VL} / \text{NL} \times \text{T}$$

-VL – volumul lucrării;

-NL – norma de lucru;

-T – termenul optim de executare a lucrării (în zile).

3.2.6.Întocmirea programului de livrare a producției și a celui de venituri

Pentru întocmirea programului de livrare a producției și a celui de venituri, se înregistrează cantitățile de produse principale și secundare ce urmează să fie livrate în afara fermei, separat pe beneficiari și pe trimestre.

Veniturile din activitatea de producție a fermei se obțin prin înmulțirea cantităților existente cu prețurile de vânzare ale produselor ce urmează să fie livrate.

3.2.7.Calculul productivității muncii în unități naturale

Calculul productivității muncii în unități naturale se face prin raportarea consumului de ore om, la producția totală principală de la fiecare cultură.

3.2.8.Metodologia de elaborare a programului de cheltuieli și rezultate financiare

În vederea întocmirii programului de cheltuieli și rezultate financiare, este necesar să se cunoască clasificarea cheltuielilor de producție.

După perioada de timp cheltuielile se clasifică în:

- A. Cheltuieli efectuate în anul curent (pentru producția anului respectiv sau a anilor următori);
- B. Cheltuieli efectuate în anii precedenți:
 - ✓ Cheltuieli cu producția neterminată, de la sfârșitul anului precedent, care se includ în totalitate în costul de producție al produselor obținute în anul curent;
 - ✓ Cheltuieli anticipate, care privesc producția mai multor ani și care se includ în costul de producție sub forma unor cote anume.

După modul în care se includ în costul de producție cheltuielile se clasifică în:

a) cheltuieli directe – care se pot repartiza direct asupra unui produs, în componență intrând următoarele elemente:

-cheltuieli cu salariile în acord: salariile mecanizatorilor, salariile lucrătorilor manuali;

-cheltuieli cu impozitul și C.A.S.-ul;

-taxa de șomaj;

cheltuieli materiale: sămânță, îngrășăminte chimice, pesticide;

-cheltuieli cu aprovizionarea,

-cheltuieli cu lucrările mecanice efectuate cu tractoarele și mașinile agricole proprii;

-cheltuieli cu lucrările efectuate de terți;

-cheltuieli cu irigarea terenului;

-cheltuieli cu amortismentul specific;

-cheltuieli cu îngrășămintele naturale,

-alte cheltuieli.

b) cheltuieli indirecte (comune și generale) – sunt cele care nu pot fi repartizate direct asupra unui produs, includerea lor în costul de producție făcându-se sub forma unor cote.

a) Programul cheltuielilor directe

Cheltuieli cu salariile în acord – salariile directe în acord cuprind:

- ✓ Salariile personalului muncitor care execută lucrări manuale;
- ✓ Salariul mecanizatorilor care execută lucrări salarizate în acord;
- ✓ Salariul personalului muncitor care participă la efectuarea lucrărilor cu tracțiune animală,
- ✓ Salariile tehnicienilor care au în sarcinile lor o singură cultură sau grup de culturi pe timpul cât lucrează în producție.

Volumul salariilor directe în acord se calculează pe culturi în funcție de necesarul de zile normă pe fiecare lucrare, categoria în care se încadrează lucrarea respectivă și tariful de plată pe o zi normă.

Cheltuieli cu impozitul și C.A.S.-ul - în cadrul acestor cheltuieli se includ impozitele pe salarii și contribuțiile pe asigurările sociale.

Taxa de șomaj – include contribuția unităților și a salariaților la fondul de șomaj (în total 4% din fondul de salarii).

Cheltuieli cu materialele

- ✓ Semințele și materiale de plantat – costul semințelor sau a materialului de plantat se stabilește la prețul de aprovizionare sau la costul efectiv, dacă se folosește material din producția proprie;
- ✓ Îngrășăminte chimice și amendamente – cheltuielile cu îngrășămintele cuprind costul îngrășămintelor care se folosesc pentru administrația culturilor, individualizate conform programului tehnic de producție, la prețul de aprovizionare;
- ✓ Pesticide – cheltuielile cu acestea se stabilesc în funcție de tipul lor, de cantitățile necesare și de prețul de aprovizionare.

Cheltuieli de aprovizionare

Cheltuielile de aprovizionare ce revin unei culturi, se stabilesc în funcție de valoarea materialelor consumate la fiecare cultură în cursul anului curent și cheltuieli stabilite de sectorul economic al societății în cauză.

Cheltuieli cu lucrările mecanice efectuate cu tractoarele și mașinile agricole proprii

În vederea determinării cheltuielilor cu lucrările mecanizate este necesar să se recurgă la calcularea costului pe hectar arătură normală.

Acest cost se determină prin raportarea cheltuielilor necesitate de executarea lucrărilor cu tractoarele și mașinile agricole, la numărul total de hectare arătură normală executate în cadrul fermei în anul curent.

Aceste cheltuieli cu lucrările mecanizate cuprind următoarele elemente:

- ✓ Salariile în regie ale mecanizatorilor – în cadrul acestui element se regăsesc salariile mecanizatorilor pentru lucrările de întreținere și reparații și salariul mecanicului de întreținere;

- ✓ Carburanți și lubrifianți – cheltuielile pentru carburantul principal (motorina) se determină în funcție de: volumul lucrărilor, normele de consum, prețul unitar; cheltuielile pentru lubrifianți se determină în funcție de: cantitatea necesară de carburant principal, normele de consum, prețul de cumpărare;
- ✓ Întreținere și reparații – pentru programarea cheltuielilor necesare întreținerii și reparațiilor tractoarelor și mașinilor agricole se iau în considerare: numărul întreținerilor și reparațiilor și costul unitar al acestora. Stabilirea numărului și reparațiilor necesare în cursul anului se face în funcție de zilele normă ce revin pe fiecare mașină în anul curent, de starea tehnică a mașinilor la sfârșitul anului precedent și periodicitatea întreținerilor și reparațiilor;
- ✓ Amortismentul – cuprinde cheltuieli cu amortizarea tractoarelor și a mașinilor agricole calculate în funcție de: tipul și numărul mașinilor, valoarea unitară și durata normată de folosire;
- ✓ Alte cheltuieli – cuprind unele cheltuieli necesare pentru tractoarele și mașinile agricole ca: uzura obiectelor de inventar, alte materiale.

Prin însumarea cheltuielilor prezentate anterior se obține totalul cheltuielilor pentru tractoare și mașini agricole, care urmează a fi repartizate pe culturi în funcție de unul din următoarele criterii:

- Consumul de carburant principal;
- Numărul de ore;
- Numărul de hectare arătură normală.

În cadrul metodologiei actuale, repartizarea pe culturi se face în raport cu numărul de hectare arătură normală, determinându-se în prealabil costul unui hectar arătură normală.

Cheltuieli cu lucrările efectuate de terți

Cheltuielile efectuate cu terții includ costul serviciilor și/sau lucrărilor efectuate de terțe unități (transporturi, lucrări agricole complexe – scarificat, etc., servicii de reprezentare, consultanță).

Cheltuieli cu irigarea culturilor

În cadrul lor se includ pe de o parte taxele fixe, diferențiate pe culturi și tipul amenajării, iar pe de altă parte costul apei de irigat.

Amortismentul specific

Această cheltuială include amortizarea mijloacelor fixe utilizate în exclusivitate pentru anumite culturi. Se calculează în funcție de numărul mijloacelor fixe, valoarea lor unitară și valoarea normată de funcționare.

Cheltuieli de desfacere

Aceste cheltuieli se calculează pe baza cotei transmise de sectorul economic pentru livrarea producției.

b) Programul cheltuielilor indirecte

A. Cheltuieli comune ale fermei

- ✓ Salariile de bază și suplimentare de interes comun ale persoanelor T.E.S.A. și ale personalului muncitor, care servește întreaga fermă.
- ✓ Iluminatul de interes comun;
- ✓ Transportul de interes comun;
- ✓ Amortizarea mijloacelor fixe de interes comun;
- ✓ Uzura obiectivelor de inventar de uz comun;
- ✓ Întreținerile și reparațiile mijloacelor fixe de uz comun;
- ✓ Protecția muncii;
- ✓ Alte cheltuieli comune.

Repartizarea cheltuielilor comune pe culturi, se face prin cote părți, care se determină utilizând următoarea relație:

$$C_i = C/D \times x_{di}$$

În care: - i – 1, 2, 3, ...n culturile din cadrul fermei;

- Ci – cota parte din cheltuielile comune ale fermei ce revin culturii;
- C – cheltuieli comune;
- D – cheltuieli directe ale fermei;
- Di – cheltuieli directe ale culturii i.

B. Cheltuieli generale ale societății comerciale (transmise prin sectorul economic)

- ✓ Salariul de bază și suplimentar al personalului T.E.S.A. la nivel de societate comercială;
- ✓ Cheltuieli cu delegații, detașări, specializări;
- ✓ Cheltuieli de birou, tipografie, poștă;
- ✓ Întreținerea și funcționarea cantinei;
- ✓ Amortizarea mijloacelor fixe de uz general;
- ✓ Întreținerea și repararea mijloacelor fixe de uz și obiectivelor de uz general;
- ✓ Pregătirea cadrelor;
- ✓ Protecția muncii;
- ✓ Paza contra incendiilor și paza civilă;
- ✓ Alte cheltuieli generale.

Cota parte din totalul cheltuielilor generale ale societății comerciale ce revin culturii pentru care se face calculul, se determină după următoarea relație:

$$g_{ij} = \left(\sum_{j=1}^n D_j + \sum_{j=1}^m C_j \right) \times (d_{ij} + c_{ij})$$

în care:

- i – 1,2,3,...n cheltuieli din cadrul fermei j;
- j – 1,2,3,...m ferma din cadrul societății comerciale;
- g_{ij} – cota de cheltuieli ce revin culturii i din ferma j;
- G – cheltuieli generale ale societății comerciale;

- n
- D_j – suma cheltuielilor directe ale fermei j în
 $j=1$
 cadrul societății comerciale;
- m
- C_j – suma cheltuielilor comune ale fermei j
 $j= 1$
 din cadrul societății comerciale;
 - d_{ji} – cheltuieli directe ale culturii din cadrul fermei,
 - c_{ij} – cota de cheltuieli comune ale culturii i din cadrul
 fermei j.

Cota parte din totalul cheltuielilor generale este transmisă fiecărei ferme și sector de activitate prin sectorul economic al societății comerciale.

Stabilirea totalului cheltuielilor de producție se face prin însumarea cheltuielilor directe pentru producția anului curent cu cotele de cheltuieli comune și generale, cu valoarea costurilor produselor din producție proprie și cu producția neterminată la 1 – 01.

Din totalul obținut, prin scăderea valorii producției secundare, se obține totalul cheltuielilor pentru produsul principal. Calculul costului de producție se face după relația:

$$C_p = ChT - V.P.S./Q$$

În care:

- C_p – costul de producție;
- ChT – cheltuieli totale necesare obținerii unui produs;
- $V.P.S.$ – valoarea produselor secundare la prețul de producție;
- Q – producția totală principală.

a) Stabilirea rezultatelor financiare pe produs și la nivel de fermă

Pentru stabilirea rezultatelor financiare pe produs se utilizează relația:

$$R_f = Q_m (P_p - C_p)$$

În care:

- R_f – rezultatul financiar (profit sau pierdere) la nivel de produs;
- Q_m – producția marfă;
- P_p – prețul de producție,
- C_p – costul unitar.

Profitul brut fermei se calculează ca diferență între veniturile totale anuale din livrarea producției și cheltuielile de producție. Profitul net reprezintă diferența dintre profitul brut și impozitul pe profit.

Rezultatele financiare se stabilesc în funcție de valoarea profitului net.

CAPITOLUL IV

EFICIENȚA MANAGEMENTULUI ÎN PRODUCȚIA ANIMALĂ

4.1 Rolul creșterii animalelor în economia rurală și implicit în economia României

Pentru condițiile din țara noastră dezvoltarea susținută a creșterii animalelor reprezintă o necesitate obiectivă, ce derivă din următoarele considerente:

- ✓ Asigură produse de bază pentru alimentația umană;
- ✓ Contribuie la asigurarea de materii prime pentru industria prelucrătoare;
- ✓ Joacă un rol important în dezvoltarea intensivă și extensivă a economiei rurale, contribuind la îmbinarea armonioasă a celor două sectoare ale agriculturii – vegetal și animal – și la creșterea pe această cale a eficienței economice a întregii activități din agricultură;
- ✓ Creează condiții pentru folosirea eficientă a mijloacelor fixe și circulante din agricultură;
- ✓ Reprezintă o sursă importantă de îngrășăminte organice pentru creșterea producției vegetale;
- ✓ Asigură valorificarea superioară a producției vegetale secundare;
- ✓ Valorifică cu eficiență sporită baza naturală furajeră de pe pășuni și fânețe, care reprezintă c.c.a. 4,5 mil. hectare;
- ✓ Creșterea animalelor, prin specificul lor de producție, se pretează la procese tehnologice de tip industrial, determinând nivele ridicate de producție și de productivitate a muncii;
- ✓ Are un rol important în dezvoltarea comerțului extern, participând la creșterea aporturilor valutare.

Noțiunea de eficiență economică în producția animală evidențiază raportul dintre eforturile depuse și efectele rezultate în procesul de producție. Aceasta exprimă obținerea unor rezultate, în cadrul procesului de producție, cât mai mari, cu costuri cât mai mici pe unitatea de produs.

4.2. Direcții în creșterea randamentului și a eficienței economice în cadrul producției animale

Una din cele mai importante căi de creștere a eficienței economice în producția animală o reprezintă sporirea producției medii și a sporului mediu zilnic de creștere în greutate vie. Pentru realizarea creșterii în producția medie, totală și marfă este nevoie de continuarea procesului de ameliorare și de stabilirea corectă a direcției de creștere.

Sporirea eficienței în producția animală depinde în mare măsură și de reducerea costurilor unitare de producție, adică a cheltuielilor totale de producție pe unitatea de produs.

La producția de lapte ponderea principalelor elemente în cheltuielile totale de producție este repartizată astfel:

- 58,4 – 61,8% cheltuieli materiale,
- 50,3 – 57,9% cheltuieli cu furajele din totalul cheltuielilor cu materialele;
- 2,8 – 4,8 % amortismente;
- 15,2 – 17,5% cheltuieli cu munca salariaților;
- 13,4 – 15,7% cheltuieli indirecte.

Pentru carnea de taurine produsă în sistem industrial structura cheltuielilor de producție este următoarea:

- 62,2 – 70,9% cheltuieli materiale;
- 58,6 – 63,6 % cheltuieli cu furajele din totalul cheltuielilor cu materialele;

- 3,3 – 4,1% amortisment,
- 8,4 – 12,8% cheltuieli cu munca salariaților,
- 8,4 – 10,1% cheltuieli indirecte.

Caracteristic pentru îngrășarea taurinelor în sistem industrial este faptul că animalele sunt achiziționate din afara unității. Cheltuielile cu achiziționarea lor dețin o pondere de 25 – 43 % din cheltuielile totale de producție, deci acestea au un caracter exogen, iar reducerea lor nu poate fi influențată într-o măsură importantă. Prin urmare, principala cale de reducere a cheltuielilor de producție este cea legată de furajare, de optimizarea rațiilor sub aspect energetic.

O altă posibilitate de reducere a cheltuielilor de producție o reprezintă creșterea productivității muncii.

În complexul acțiunilor de creștere a eficienței economice a producției animale, valorificarea superioară a produselor la toate speciile, constituie un mijloc foarte important. În această privință punerea la punct a programelor de marketing privind desfacerea și stabilirea certă a beneficiarilor, urmărindu-se realizarea unor indici calitativi la standarde cât mai ridicate, reprezintă căi sigure de sporire a eficienței în producția zootehnică.

4.3 Sistemul indicatorilor de determinare a eficienței economice în producția zootehnică

Determinarea și aprecierea eficienței economice în producția zootehnică presupune elaborarea și folosirea unui sistem de indicatori, care să cuantifice și să exprime cât mai corect atât eforturile făcute pentru obținerea producției, cât și efectele obținute în urma acestor eforturi.

Indicatorul reprezintă o expresie numerică a unui fenomen sau proces economic, definită în timp și spațiu. Indicatorii pot fi caracterizați prin mărimi absolute, mărimi relative, mărimi medii, indici și coeficienți.

Mărimile absolute constituie expresia numerică, concretă a fenomenului și reflectă dimensiunea acestuia.

Aceste măsuri se exprimă în unități fizice de măsură specifice fenomenului (ha,kg, lei, ore, ani).

Mărimi relative se determină procentual ca raport a două mărimi absolute și se referă la intensitatea sau structura unor fenomene (structura efectivelor de animale, structura culturilor furajere).

Mărimi medii reprezintă o modalitate de a prezenta datele statistice. În practică se folosesc: medii aritmetice, medii ponderale, medii geometrice.

Indicii reprezintă o categorie distinctă de mărimi relative folosite pentru a evidenția modificările medii ale unor fenomene. După termenul luat ca bază de referință ei pot fi. Indici cu bază fixă și indici cu bază în lanț.

Coeficienții sunt indicatori care se determină ca raport între două mărimi absolute și ilustrează gradul de utilizare a unor elemente ale procesului de producție.

Indicatorii folosiți în zootehnie pot fi grupați după două direcții:

- după criteriul de analiză;
- după conținutul indicatorilor legat de reflectarea efortului, efectului și eficienței economice.

Tabelul nr.1

Indicatorii tehnico-economici de apreciere a activității în creșterea animalelor

Specificare	Unități fizice	Unități valorice
a) Efort	Consum: furaje, medicamente, energie, carburanți, forță de muncă.	Cheltuieli totale Volumul investițiilor Cheltuieli cu: furajele, medicamente, energie, carburanți. Investiția specifică Cheltuieli cu salariile

b) Efect	Producția totală Producția marfă	Venituri totale Valoarea producției marfă
Eficiența economică Efort - Efect		Profit brut Profit net Profit suplimentar
Efect Efort sau	Productivitatea muncii Termenul de recuperare a investiției Sporul mediu zilnic Spor marginal Consum specific Producția medie/cap Marja brută	Cost unitar Cost marginal Productivitatea muncii (cifra de afaceri/salariat) Rata profitului Profit/mp de construcție Profit la 1000 lei salarii Profit la 1000 lei capital fix Profit net la 1000 lei cheltuieli

Tabelul nr. 2

INDICATORII TEHNICO-ECONOMICI DE APRECIERE A ACTIVITĂȚII ÎN CREȘTEREA ANIMALELOR

Grupa de indicatori	Criterii			
	Tehnic	Economic	Energetic	Ecologic
a. Efort	Consum: furaje medicamente, energie, carburanți, forță de muncă.	Cheltuieli totale Cheltuieli cu: furaje, medicamente, energie, consumabile, forță de muncă. Cheltuieli indirecte Cheltuieli suportate din venituri	Energia totală consumată Energia suplimentară consumată	Consum de s. a. Consum de pesticide
b. Efect	Producție fizică Producție marfă Spor total, marginal și mediu	Venituri – cifră de afaceri Valoarea producției marfă Venituri suplimentare Valoarea sporului mediu și marginal	Energie totală obținută Energie suplimentară obținută	Conținut de nitrați Încărcătură microbiană
Eficiență economică Efect - Efort		Profit brut, net, unitar, suplimentar	Energie netă	
	Productivitatea muncii Termenul de recuperare a investiției Consum specific Producție medie/cap Producție de UN/ha	Cost unitar Cost marginal Productivitatea muncii Rata profitului Profit/mp construcție	Consum specific energetic Raport de bioconversie	Consumul de SA/ha

	Producție de proteină/ha	Profit la 1000 lei capital fix Profit net la 1000 lei cheltuieli Investiții specifice Coeficientul de eficiență economică a investiției		
--	-----------------------------	--	--	--

4.3.1. După criteriu tehnic:

Productivitatea muncii (W) reprezintă cantitatea de produse sau de produși obținută sau obținuți în unitatea de timp (oră, zi, lună, trimestru, an).

Se determină raportând cantitatea de produse sau de produși la timpul necesar obținerii acestora:

$$W = Q/T \text{ unde } Q - \text{cantitatea de produse}$$
$$T - \text{timpul necesar obținerii}$$
$$\text{acestora}$$

Termenul de recuperare reprezintă timpul necesar pentru recuperarea investiției efectuate din profitul obținut în urma punerii în funcțiune a capacității de producție:

$$T = I/P \text{ unde: } I - \text{valoarea investiției efectuate}$$
$$P - \text{profitul anual}$$

Sporul mediu zilnic exprimă sporul de creștere în greutate sau de îngrășare obținut în medie într-o zi de furajare a animalului. Se determină raportând sporul total de creștere în greutate la numărul zilelor de furajare a animalului. Se exprimă în g/zi.

$$\text{Sporul mediu zilnic} = \frac{\text{Sporul total realizat}}{\text{ZAF}}$$
$$\text{Realizate}$$

Consumul specific reprezintă cantitatea de furaje consumată pentru obținerea unui g spor în greutate.

Se determină prin raportarea cantității totale de furaje consumate exprimată în UN la producția totală de spor de creștere.

$$Cs = UN \text{ total} / \text{Spor total}$$

Cs – consum specific

Sporul marginal sporul de producție obținut pentru ultima unitate de resursă alocată.

Producția medie reprezintă cantitatea de produs obținută pe cap ce animal (l/cap, t/cap, kg/cap).

$$q = Q/N \quad \text{unde: - } q \text{ – producția medie}$$

- Q – producția totală

- N – numărul de animale

Producția de energie la ha (UN/ha) exprimă numărul de UN obținute pe ha la culturile furajere.

Se determină prin raportarea cantității totale de energie exprimată în UN la suprafața culturii furajere.

$$UN/ha = UN \text{ total} / S \quad \text{unde: } S \text{ – suprafața în ha}$$

Producția de proteină digestibilă la ha (PBD/ha) reprezintă cantitatea de proteină brută digestibilă obținută pe un ha la culturile furajere.

$$PBD/ha = PBD \text{ total (kg)} / S$$

4.3.2. După criteriul economic

Profitul brut reprezintă profitul obținut de unitatea agricolă. Se determină ca diferență între veniturile totale și cheltuielile totale.

$$P = V - Ch$$

Profitul net este profitul obținut în urma scăderii impozitului pe profit din profitul brut.

Profitul unitar reprezintă profitul obținut pe unitatea de produs.

Profitul suplimentar reprezintă profitul obținut suplimentar prin aplicarea în plus a unei unități de factor.

Costul unitar reprezintă cheltuielile necesare obținerii unei unități de produs.

$$Cu = Cht / Qt \text{ unde: } -Cu - \text{cost unitar}$$

-Cht – cheltuieli totale

-Qt – producția totală

Costul marginal reprezintă cheltuielile necesare pentru sporirea producției cu o unitate de produs.

$$Cmg = \text{Cheltuieli suplimentare} / \text{Spor marginal}$$

Productivitatea muncii (în funcție de cifra de afaceri) reprezintă cifra de afaceri raportată la numărul de salariați.

$$W_{\text{valoric}} = CA / N$$

Rata profitului reprezintă raportul procentual între profit și cheltuieli.

$$Rp = (P / Ch) \cdot 100$$

Profit/mp de construcție reprezintă eficiența economică a utilizării capacității de producție.

$$\text{Profit/mp construcție} = P/S$$

În care: P - profitul

S –suprafața construcției

Profit la 1000 lei capital fix - exprimă eficiența economică a utilizării capitalului fix.

$$P/1000\text{lei capital fix} = (P/\text{Valoarea capitalului fix})1000$$

Profit la 1000 lei cheltuieli este un indicator ce reflectă eficiența cheltuielilor.

$$P/1000 \text{ lei cheltuieli} = (P/Ch) 1000$$

Investiția specifică asigură comparabilitatea între efortul investițional pentru realizarea unui obiectiv economic și rezultatele obținute exprimate prin capacitatea de producție.

$$S = I/q \text{ în care: } - S - \text{ investiția specifică}$$

- q – capacitatea de producție

- I – investiția specifică

Coeficientul de eficiență economică a investițiilor exprimă profitul anual obținut la 1 leu investit.

$$e = Ph/I \text{ în care: } e - \text{ coeficientul de eficiență}$$

economică a investițiilor

Ph – profitul anual

4.3.4 După criteriul energetic

Energia netă este diferența dintre energia obținută și energia consumată.

$$E_n = E_o - E_c$$

E_n – energia netă

E_o – energia obținută

E_c – energia consumată

Consumul specific energetic exprimă numărul de unități energetice consumate pentru 100 de unități energetice obținute.

$$C_s = (E_c/E_o)100$$

Raportul de bioconversie energetică exprimă în câte unități energetice este transformată de către plante, animale sau tehnologia aplicată fiecare unitate de energie consumată.

$$R_c = 100/C_s$$

În care: - R_c – raport de bioconversie

- C_s – consumul specific energetic

În analiza energetică indicatorii au un etalon de consum energetic care poate fi: Kwh, Kjuli, Kcal sau combustibil convențional (CC).

4.4 Proiect de plan de afacere al unei ferme familiale de creștere a vacilor de lapte

4.4.1. Agentul economic

- Date de identificare:
 - ✓ Nume și prenume
 - ✓ Adresa
 - ✓ Forma de exploatare
 - ✓ Resurse (capital)
 - ✓ Obiectul de activitate
- Rezultatele de producție și organizarea activității fermei
 - ✓ Resursele materiale și financiare
 - ✓ Forța de muncă și modul de conducere al fermei
 - ✓ Descrierea sumară a activității în cadrul fermei

4.4.2. Prelucrarea și comercializarea produsului

- Piața agentului economic
 - ✓ Clienți
 - ✓ Concurența
 - ✓ Transportul produsului
 - ✓ Poziția propriului produs față de cel al concurenței
- Evaluarea activităților și eficiența investițiilor
 - ✓ Strategia de dezvoltare aplicată
 - ✓ Principalele obiective
 - ✓ Proiecte de investiții
 - ✓ Dimensiunea firmei

- Caracterizarea tehnologiei de creștere și exploatare a vacilor de lapte
 - ✓ Structura efectivului de taurine în cadrul fermei
 - ✓ Producția și indicii de reproducție
 - ✓ Rația furajeră pentru vaci cu o producție de 15 litri lapte pe zi și o greutate de 600 kg pentru perioada de vară și pentru perioada de iarnă (stabulație)
 - ✓ Necesarul de furaje și pajiști pe cap de animal și pe unitate
 - ✓ Spații de producție
 - ✓ Planul de montă și fătări al fermei
 - ✓ Evoluția și structura efectivului de animale pe ultimii 3 ani
- Calculul costurilor și al veniturilor
 - ✓ Planul producției totale și al producției marfă
 - ✓ Venituri animale pe cap de vacă
 - ✓ Consumurile specifice și costurile furajelor
 - ✓ Consumul de furaje pe unitate de produs și animal
 - ✓ Suprafața medie pe animal(ha/cap)arabil, pășuni și fânețe
 - ✓ Costul furajelor pe unitate de produs și animale

Planul costurilor și al cheltuielilor de producție aferente producției marfă.
 Pentru proiectarea costurilor unitare și a cheltuielilor de producție se au în vedere următoarele elemente:

- ✓ Producțiile medii, totale și marfă
- ✓ Consumurile de furaje , costurile producției și a achiziției acestora
- ✓ Costul energiei la prețul pieței
- ✓ Asistența sanitar veterinară
- ✓ Fondul de salarii
- ✓ Calcularea eficienței economice (profit, rata profitului)

CAPITOLUL V

SCHEMA UNUI PLAN DE AFACERI ADAPTAT SOCIETĂȚILOR COMERCIALE CU PROFIL DE PRODUCȚIE (plan ipotetic)

5.1Climatul macroeconomic din România

5.2Obiectivele principale ale prezentului plan de afaceri

- Prezentarea societății comerciale(fișa informativă)
 - ✓ Denumirea societății
 - ✓ Adresa/sediul
 - ✓ Telefon/fax
 - ✓ Numele proprietarului sau al managerului general
 - ✓ Domeniul de activitate
 - ✓ Cifra de afaceri
 - ✓ Resurse umane
 - ☒muncitori
 - ☒TESA
 - ✓ Rezultatul financiar (profit net la sfârșitul anului financiar anterior)
 - ✓ Forma de proprietate
 - ✓ Mărimea întreprinderii

- Analiza globală a activității

5.3 Produsele și serviciile societății

- Produsele, nivelul producției industriale, schimbările voite și nevoite intervenite (programul investițional, realizat și programat)
- Tehnologii și utilaje. Necesitățile de retehnologizare (programul de retehnologizare)

5.4. Piața societății comerciale

- Structura și capacitatea pieței
- Poziția societății comerciale pe piață
- Clienții societății comerciale
- Furnizorii societății comerciale
- Concurența
- Prognoza producției fizice și valorice a anului următor comparativ cu anul în curs

5.5. Program de marketing și promovarea vânzărilor

- Capacitatea tehnico-științifică de adaptare la cerințele pieței. Politica de produs
- Capacitatea economică de adaptare la cerințele pieței. Politica de prețuri. Costurile de producție și nivelul competitivității

- Politica de distribuție
- Politica de promovare
- Promovare și publicitate

5.6. Organizare, management, resurse umane

- Organizarea actuală a resurselor umane
- Managementul și strategia managerială
- Dinamica resurselor umane

5.7. Informații și prognoze financiare

- Proiectul fluxului de numerar – cash flow
 - ✓ Investiții – cheltuieli investite
 - rata de recuperare
 - total cheltuieli investite
 - ✓ Surse de finanțare
 - ✓ Venituri
- Proiectul de buget de venituri și cheltuieli (BVC)
- Analiza financiar – economică
- Stabilirea rezultatului financiar și raportarea acestuia la anul precedent

CAPITOLUL VI

INDICATORII TEHNICO-ECONOMICI FOLOSIȚI ÎN MANAGEMENTUL CALITĂȚII PRODUSELOR AGRICOLE DESTINATE CONSUMULUI ȘI A PRODUCȚIEI DE SĂMÂNȚĂ

Norme obligatorii de respectat pentru principalele culturi de plante agricole, și a altor culturi, cu destinația producere de producere de sămânță și consum, conform legii 75/95, legea 57/97, legea 131/97, O.C.D.E., U.E., I.S.T.A., U.P.O.V..

6.1 Cerealele păioase – umiditatea maximă admisă pentru depozitare este de 14%.

Culturile de cereale autogame trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute în tabelele: 6.1, 6.2 și 6.3.

Tabelul 6.1

Condițiile de aprobare în câmp la soiurile de orez

Specificare	Categorie biologică			
	Probă	Bază	Sămânță certificată	
			C1	C2
Unitatea de control, ha (maximum)	10	25	50	
Roțafia după aceeași specie ani (minimum)	2			
Puritatea varietală, % (minimum)	99,9		99,7	99
Echinochloa crus-galli, % (maximum)	0,5		1,5	
Piricularia oryzae, % (maximum)	0,5		1,5	
Xanthomonas oryzae	Lipsă			

Tabelul 6.2.

Distanțe minime de izolare la soiurile de cereale păioase

Cultura	Distanța minimă față de:
Grâu comun, orz, ovăz	Alte specii - 4m Alte soiuri - 4m Alte categorii biologice- 4m
Grâu durum	Grâu comun – 100m Alte specii păioase – 4m Alte soiuri durum – 100m Alte categorii biologice – 4m
Secară	Alte specii păioase – 4m Alte soiuri secară și triticales(bază-300m, sămânță certificată (C1) -250m Alte categorii ale aceluiași soi – 4m
Orez – însămânțat cu avionul	Alte loturi semincere – 50m
Triticale	Alte specii păioase – 4m Alte soiuri triticales și secară (bază –300, sămânță certificată (C1) – 250m)

	Alte categorii biologice ale aceleiași soi – 4m
--	---

Tabelul 6.3

Condiții de aprobare în câmp la cereale păioase autogame

Specificare	Categorie biologică			
	Prebază	Bază	Sămânțăcertificată	
Unitatea de control, ha (maximum)	50	50	200	
Rotația după aceeași specie sau alte păioase, ani (minimum)	2			
Metoda de însămânțare	Benzi	normală		
Puritate varietală, % (minimum)				
Grâu, orz, ovăz	99,9	99,7	99,0	
Triticale	99,7	99,0	98,0	
Plantele de cultură greu separabile, % (maximum)	0,04		0,1	
Buruieni greu separabile, % (maximum)	0,04	0,04	0,1	
<p>În grâu: <i>Lolium temulentum</i>, <i>Melampyrum avd.</i>, <i>Raphanus raphanistrum</i>, <i>Miagram perfoliatum</i> În orz, ovăz: <i>Lolium temulentum</i>, <i>Avena fatua</i>, <i>Avena ludoviciana</i>, <i>Raphanus spp.</i> În secară și triticale: <i>Bromus secalinus</i>, <i>Lolium temuletum</i>, <i>Avena spp.</i>, <i>Raphanus spp.</i></p>				
Stare sanitară % (maximum)	<i>Ustilago spp.</i> (grâu, ovăz, secară)	0,1	0,2	1,0
	<i>Ustilago spp.</i> (orz)	0,2	0,3	1,0
	<i>Tilletia tritici</i> , <i>Tilletia foetida</i> grâu	Lipsă		0,04
	<i>Tilletia controversa</i> (grâu)	lipsă		
	<i>Claviceps purpurea</i> (grâu)	Lipsă		0,04

	Septoria nodurum (grâu)	0,5	1.0
--	------------------------------------	-----	-----

Tabelul 6.4

Condiții de valoare culturală la cerealele păioase

Specia	Categoria biologică	Puritate fizică % min.	Seminte străine bucăți la 500 g max.			Germinația total, % min.
			Alte plante de cultură	Buruieni		
				Total	Din care greu separabile	
Grâu comun (triticum aestivum)	Prebază, bază	99	5	5	5	85
	Certificată	98	10	15	10	85
Grâu tare (triticum durum)	Prebază, bază	99	5	5	5	85
	Certificată	98	10	20	10	85
Secară (Secale cereale)	Prebază, bază	98	5	5	5	85
	Certificată	98	20	15	10	85
Triticale (triticosecale)	Prebază, bază	98	5	10	5	85
	Certificată	98	20	20	10	85
Orz (hordeum vulgare)	Prebază, bază	99	5	5	5	85
	Certificată	98	20	20	15	85
Ovăz (avena sativa)	Prebază, bază	99	5	5	5	85
	Certificată	98	20	20	15	85
Orez (oryza)	Prebază, bază	98	5	8	8	80

sativa)	certificată	98	20	40	40	80
----------------	--------------------	----	----	----	----	----

Tabelul 6.5

Condiții de valoare culturală la cereale păioase

Specia	Categoria biologică	Puritatea fizică % min.	Germinarea totală % min.	Conținutul max. exprimat în număr de semințe de alte specii de plante într-o probă de 500 g						
				Alte specii de plante total admis	Alte specii de cereale	Alte specii de plante decât cereale	Semințe roșii de orez	Avena fatua A. sterilis A. ludoviciana Lolium temulentum	Raphanus raphanistrum, Agrostemma githago	Panicul sp. p.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Triticum aestivum	- semințe de Bază	99	85	4	1	3		0	1	
Triticum durum	- semințe certificate	98	85	10	7	7		0	3	
Triticum spelta	ale primei și celei de a doua înmulțiri (C1, C2)									
Avena sativa										
Hordeus vulgare										
Oryza sativa	- semințe de Bază	98	80	4			1			1
	- semințe certificate ale I-ei înmulțiri	98	80	10			3			3

	(C1) -semințe certificate ale cele de a II-a înmulțiri (C2)	98	80	15			5			e
Secale cereale	- semințe de Bază	98	85	4	1	3		0	1	
	-semințe certificate (C1, C2)	98	85	10	7	7		0	3	
Triticosecale	- semințe de Bază	98	85	4	1	3		0	1	
	- semințe certificate din prima și a doua înmulțire (C1,C2)	98	85	10	7	7		0	3	

6.2 Porumb – umiditatea maxim admisă la depozitare este de 14%.

Tabelul 6.6

Condiții de aprobare în câmp a liniilor cosangvinizate

Unitatea de control – maximum	50 ha
Rotația după aceeași specie – minimum	2 ani
Distanța de izolare – minimum	400m
Distanța de izolare la liniile înmulțită în goluri de pădure – minimum	50 m
Organisme dăunătoare de carantină și <i>Cochliobolus carbonum</i>	Lipsă
Știuleți netipici, % maximum	0,1
Știuleți cu peste 20 % boabe atacate de <i>Fusarium spp</i> – maximum	5%
Știuleți atacați de <i>Nigrospora oryzae</i> – maximum	5%
Știuleți cu peste 5% boabe fisurate – maximum	5%
Puritatea varietală, % minimum	99,9

Tabel 6.7

Condițiile de aprobare în câmp la loturile de hibridare simplă – forme parentale

Unitatea de control – maximum	50 ha
Rotație după aceeași specie – minimum	2 ani
Distanța de izolare – minimum	400 m
Organisme dăunătoare de carantină și <i>Cochliobolus carbonum</i>	Lipsă
Știuleți netipici la forma mamă – maximum	0,5%
Știuleți cu peste 20% boabe atacate de <i>Fusarium spp</i> – maximum	5%
Știuleți atacați de <i>Nigrospora oryzae</i> – maximum	5%
Știuleți cu peste 5% boabe fisurate – maximum	5%

Tabelul 6.8

**Condiții de aprobare în câmp la loturile de hibridare (HS, HT, HD) pentru
sămânța certificată**

Unitatea de control – maximum	100 ha
Rotația după aceeași specie – minimum	2 ani
Distanța de izolare: pentru HD și HT	200 m
pentru HS și HD opac, zaharat	300 m
pentru HS opac, zaharat și de floricele	400 m
Organisme dăunătoare de carantină și Cochliobolus carbonum	Lipsă
Știuleți netipici – maximum	2%
Știuleți cu peste 20% boabe atacate de Fusarium spp – maximum	5%
Știuleți atacați de Nigrospora oryzae – maximum	5%
Știuleți cu peste 5% boabe fisurate – maximum	5%

Tabelul 6.9

Condiții de aprobare în câmp la porumb – soiuri

Unitatea de control – maximum	100ha
Rotația după aceeași specie – minimum	2 ani
Distanța de izolare	200 m
Organisme dăunătoare de carantină și Cochliobolus carbonum	Lipsă
Știuleți netipici	2 %
Știuleți cu peste 20% boabe atacate de Fusarium spp – maximum	5%
Știuleți atacați de Nigrospora oryzae – maximum	5%
Știuleți cu peste 5% boabe fisurate – maximum	5%
Puritate varietală procente minimum: sămânță de Bază	99,5%
sămânță Certificată	99,0%

Tabelul 6.10

Greutatea lotului și a probelor

Specia	Greutatea maximă a unui lot(tone)	Greutatea minimă a probei (g)
Zea mays L – sămânță de Prebază și Bază	10	250
- sămânță Certificată	40	1000
Zea mays L. Conv. Everta	10	1000
Zea mays L. Conv. saccharata	5	1000

Tabelul 6.11

Condiții de valoare culturală

Specia și categoria biologică	Puritate fizică (%) minimum	Facultatea germinativă (%) minimum	Număr de semințe străine
Porumb sămânță de Prebază și Bază	99	85	0
Sămânță Certificată generația I	98	90	0

6.3 Leguminoase alimentare – umiditatea maximă admisă este de 14%, excepție soia la care este de 12%.

Tabel 6.12

Condiții de valoare culturală

Specia	Puritatea fizică (% minim de greutate)	Conținutul maxim de semințe din alte specii (% din greutate)	Germinația totală % minim
Mazăre (Pisum sativum)	98	0,1	80
Fasole (Phaseolus vulgaris)	98	0,1	75
Lințe (Lens culinaris)	98	0,1	85
Soia (Glycine max)	98	5buc./1000g	80
Năut (Cicer arietinum)	98	0,1	85

Tabelul 6.13

Condiții de aprobare în câmp la leguminoase alimentare

Specificare/Categoria biologică	Prebază	Bază	Certificată	
			C 1	C 2
Unitatea de control ha - maximum	25	50	100	
Rotația după aceeași specie, ani - minimum	3			
Distanța de izolare m - minimum	Între soiuri	4		
	Între categorii biologice	4		
Mazăre				
Puritate varietală - % minimum	99,9	99,7	99,0	98,0
Plante cu semințe greu separabile (Pisum arvense)	Lipsă	1 la 30 mp	1 la 10 mp	1 la 10 mp
Plante cu atac de: ascochitoză (Ascochyta spp) - % maximum	1	1	5	5
Bacterioză (Pseudomonas pisi) - % maximum	1,5	1,5	5	5
Fasole 98,0				
Puritate varietală - % minimum	99,9	99,7	99,0	98,0
Plante cu atac de: antracnoză (Colletotrichum lindemuthianum) - % maximum	1	1	5	5
Bacterioză (Xanthomonas phaseoli) - % maximum	1,5	1,5	5	5
Lintea				
Puritate varietală - % minimum	99,9	99,7	99,0	98,0
Plante cu semințe greu separabile (Vicia platisperma) - % maximum	Lipsă	1 la 30 mp	1 la 10 mp	1 la 10 mp
Soia				
Puritate varietală - % minimum	99,5	99,5	99,0	99,0
Plante cu atac de: mană (Peronospora manshurica) - % maximum	1	1	2	2
Mozaic (Soia virus 1) - % maximum	1	1	5	5
Năut				

Puritate varietală - % maximum	99,9	99,7	99,0	98,0
--------------------------------	------	------	------	------

Tabelul 6.14

Starea sanitară a semințelor de leguminoase alimentare

Specia	Organismul dăunător	Condiții de admisibilitate
Mazăre	Germeni cu infecție de antracnoză (<i>Aschochyta</i> spp) - % maxim	5
	Semințe cu exemplare vii de <i>Bruchus pisorum</i> – buc./kg maxim	Lipsă
Fasole	Germeni cu infecții de antracnoză (<i>Colletotrichum lindemuthianum</i>) - % maxim	5
	Semințe cu exemplare vii de <i>Acanthoscelides obtectus</i> – buc/kg maxim	Lipsă
Linte	Germeni cu infecție de <i>Botrytis cinerea</i> - % maxim	3
	Germeni cu infecție de <i>Fusarium oxysporum</i> - % maxim	3
	Semințe cu exemplare vii de <i>Bruchus lentis</i> - % maxim	Lipsă
Soia	Germeni cu infecție de <i>Aschochyta</i> spp. - % maxim	2
	Germeni cu infecție de <i>Colletotrichum</i> spp. - % maxim	3
Năut	Semințe cu exemplare vii de <i>Bruchus rufimarius</i> – buc./kg maxim	lipsă

6.3 Floarea soarelui – umiditate maximă admisă 9%

Tabel 6.15

Condiții de aprobare în câmp

Specificare	Categoria biologică		
	Prebază	Bază	Certificată
Unitatea de control – ha maximum	20	30	100
Rotația după aceeași specie – ani min	6	6	6

Distanța de izolare – m minimum	2500	2500	1200
Plante atacate de:			
Mană (Plasmopara helianthi Novot)	Lipsă	Lipsă	Lipsă
Putregai alb (Sclerotinia sclerotiorum lib) - % maximum	0,1	0,3	0,5
Putregai cenușiu (Botrytis cinerea Pers) - % maximum	0,1	0,1	1,0
Phomopsis sp. - % maximum	0,3	0,5	1,0

Tabelul 6.16

Greutatea lotului și a probei

	Sămânță de:	
	Prebază, Bază	Certificată
Greutatea maximă a lotului – to	5	20
Greutatea minimă a probei de laborator (g)	1000	1000

Tabelul 6.17

Condiții de valoare culturală

Puritate fizică - % minimum	98
Alte specii de plante în proba de 1000 g – buc. Total	5
Semințe străine greu separabile	0
Germinație totală - % minimum	85

Tabelul 6.18

Starea sanitară a semințelor de floarea-soarelui

Număr maxim de scleroți sau fragmente de scleroți la 1000 g	10
Semințe cu infecție de Sclerotinia sclerotiorum - % maximum	3
Semințe cu infecție de Botrytis cinerea - % maximum	5
Organisme dăunătoare de carantină	0

Acarieni, insecte și larvele lor vii	0
--------------------------------------	---

6.5 **Rapița de ulei** – umiditatea maximă admisă este de 10%

Tabelul 6.19

Condiții de aprobare în câmp la rapița de ulei – soiuri

Specificare		Categoria biologică		
		Prebază	Bază	Certificată
Unitatea de control – ha maximum		10	50	100
Rotația după aceeași specie – ani min		3	3	3
Distanța de izolare M minimum	Între soiuri	2000	1500	1000
	Între categorii biologice	500	500	500
Puritatea varietală - % minimum		99,9	99,9	99,7
Metoda de însămânțare		Benzi	Normală	Normală
Plante greu separabile - % maximum și anume: Sinapis spp., Gallium spp., Brassica spp.		0,1	0,1	0,2
Plante atacate - % maximum	Xanthomonas campestris	2	2	2
	Sclerotinia sclerotiorum	0,5	1	2

Tabelul 6.20

Condiții de valoare culturală

Puritate fizică - % minimum	98
Greutatea probei de analiză – g minimum	100
Semințe străine în proba de 100 g - % din greutate	0,3
Raphanus raphanistrum, Rumex spp altul decât Rumex acetosella buc	10;5
Avena fatua, ludoviciana, sterilis, Cuscuta spp. – buc	0

Germinație totală - % minimum	85
Umiditate - % maximum	10

6.6 Tutunul

Tabelul 6.21

Condiții de aprobare în câmp la tutun

Specificare		Categoria biologică		
		Prebază	Bază	Certificată
Unitatea de control – ha maximum		0,1	0,2	1
Rotația – ani minimum		2	2	1
Distanța de izolare – m minimum între:	Soiuri din tipuri diferite	Sub izolator	Sub izolare	500
	Soiuri din același tip	Sub izolator	Sub izolare	300
	Categorii biologice din același tip	-	4	4
Puritate varietală - % minimum	Soiuri	100	99	98
	Linii și hibrizi ASC	-	199	99
Plante necopilite - % maximum		Lipsă	2	5
Plante cu frunze recoltate în treimea superioară a plantei - % maximum		Lipsă	5	10
Plante cu polen fertil la linii ASC și hibrizi ASC - % maximum		-	Lipsă	1
Plante atacate de boli- % maximum	Viroze și bacterioze cumulat	Lipsă	10	15
	mană	Lipsă	2	5

6.7 Cartofi pentru sămânță

Tabel 6.22

Clasa comunitare

		CEE 1	CEE 2	CEE 3
A. Cultura:	Ervinia - % max / total notări	0	0,5	1
	Boli virotice % max / total notări	0,5	0,5	1
b. Lotul de sămânță	Pământ și corpuri străine	1	1	1
	Putregai umed și uscat	0,5	0,5	0,5

Tabelul 6.23

Rotația și distanțele minime de izolare a culturilor de cartof pentru sămânță

Categori a biologic ă	Unitate a de control – ha maxim um	Rotația - ani minim um	Distanțele minime de izolare m față de							
			Vatra satulu i și cultur i de consu m	Cultur a pentru sămân ță din catego ria biolog ică			Soiuri diferit e din aceeaș i catego rie biologi că	Sere și solar ii		
					Prebaz ă	Ba ză			Certifica tă	
									C A	CB
Prebază	20	4	300	-	10	50	10 0	1,5	500	
Bază	50	4	300	10	-	10	20	1,5	300	
Certifica tă A	100	3	150	50	10	-	10	1,5	300	
Certifica tă B	100	3	150	100	20	10	-	1,5	200	

Tabelul 6.24

Indici de calitate biologici și fitosanitari

Categoria biologică la recoltare	Procentaj maxim admis de plante străine	Procentaj maxim admis de plante netipice	Procentaj maxim admis la un control în câmp total viroze	Procentaj maxim admis la ultimul control în câmp Erwinia	Procentaj maxim admis de Rizoctonia solani	Procentaj maxim admis în precultură total viroze
1	2	3	4	5	6	7
Sămânță de prebază	0	0	0,1	0	3	0,5
Sămânță de bază clasa SE	0,1	0,25	0,5	0,5	5	2,0
Sămânță de bază clasa E	0,1	0,25	1,0	1,0	5	4,0
Sămânță certificată clasa A	0,2	0,5	3,0	2,0	10	6,0
Sămânță certificată clasa B	0,2	0,5	5,0	2,0	10	10,0

Tabelul 6.25

Condiții minime de calitate a loturilor de cartof pentru sămânță

Nr. crt.	Impurități, defecte și organisme dăunătoare	% maxim admis din greutate	
		Prebază și bază	Certificat
1	Impurități	1,0	2,0
2	Defecte externe	3,0	3,0
3	Putregaiuri umede și uscate cauzate de alte specii de ciuperci decât cele de carantină fitosanitară	0,5	1,0
4	Râie comună	5,0	5,0
5	Rizoctonia cartofului	5,0	5,0
	Total toleranțe de la punctele 2,3,4	6,0	8,0
	Calibrare simplă 28-55 mm, în afara calibrului	3,0	3,0

	Calibrare fracționată 28-45 mm, 45-55 mm, în afara calibrului	3,0	3,0
--	---	-----	-----

6.8 Sfecla de zahăr și furajeră; cicoarea – de consum și pentru sămânță

Tabelul 6.26

Condiții de aprobare în câmp la sfeclă și cicoare

Specificare		Sfeclă		Cicoare	
		Butași de:		Butași de:	
		Prebază	bază	Prebază	Bază
Unitatea de control – ha minimum		10	50	10	50
Rotația după aceeași specie – ani minim		4	4	4	4
Distanța de izolare m față de	Culturi industriale din aceeași specie	4	4	4	4
	Alte culturi de butași	4	4	4	4
Puritate varietală - % minimum		99	98	99	98
Butași cu tulpini florifere la însilozare max		Lipsă	Lipsă	Lipsă	Lipsă
Plante cu tulpini florifere în câmp % max		5	5	5	5

Tabelul 6. 27

Distanța de izolare pentru cultura de semincere de sfeclă de zahăr și/sau furajeră

Tipul de cultură	Distanța de izolare (m)	Categoria seminței
Între culturi de seminceri de bază și față de orice altă sursă de polen a genului Beta	2000	Bază
Între culturi cu mamă identică dar cu polenizatori diferiți ploidic	1000	Certificată

Între culturi cu mame diferite și polenizatori diferiți	1000	Certificată
Față de alte surse de polen ale genului Beta sau culturi de seminceri cu ploidie necunoscută	2000	Certificată
Între culturi de seminceri cu mame androsterile distincte și același polenizator	300	Certificată
Față de culturi de sfeclă industrială sau butași de sfeclă	200	Certificată

Tabelul 6.28

Distanța de izolare pentru cultura de seminceri de cicoare

	Sămânță de bază	Sămânță certificată
Între culturi de seminceri din subspecii diferite	2000	1000
Între culturi de seminceri din soiuri diferite	1000	600
Față de culturi de cicoare industrială	600	300

Tabelul 6.29

Norme de calitate pentru sămânța certificată de sfeclă de zahăr, sfeclă furajeră și cicoare

Specia	Specificația	Puritate fizică % din greutate	Semințe străine % din greutate	Facultate germinativă % minimum din număr		Monogermie % min.	Umiditate % max. conț. De	Impurități genetice proc
				S. Bază	Sămânță certificată			

		min.	tea max.		Sfecl ă zahă r	Sfecl ă furaj eră		apă	ente max.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Beta vulgari s	Sămân ță plurige rmă	97,0	0,3	60,0	73,0	73,0	-	14,0	2,0
	Sămân ță de precizi e	97,0	0,3	-	75,0	73,0	70,0	14,0	2,0
	Sămân ță monog ermă	97,0	0,3	60,0	80,0	73,0	90,0	14,0	2,0
o bus		97,0	1,0	60,0	70,0		-	14,0	1,0

6.9 Plante cu semințe greu separabile , plante medicinale și aromatice

Tabelul 6.30

Condiții de aprobare în câmp la plantele medicinale

Nr . cr t.	Cultura	Categoria biologică	Puritate varietal ă % minimu m	Plante cu semințe greu separabi le % maximu m	Organis me dăunătoa re % maximu m

0	1	2	3	4	5
1	Anason Pimpinella anisum L.	Prebază	99	0,2	1,0
		Bază	98	1,0	1,0
		Certificată	97	3,0	3,0
2	Angelică Angelica archangelica L.	Prebază	98	0,1	1,0
		Bază	96	0,5	1,5
		Certificată	95	1,0	3,0
3	.Anghinare Scynara scolymus L:	Prebază	99	0,1	Lipsă
		Bază	98	0,3	Lipsă
		Certificată	97	0,5	Lipsă
4	Armurariu Silybum marianum (L.) Gaentn.	Prebază	99	0,1	Lipsă
		Bază	98	0,3	Lipsă
		Certificată	97	0,5	Lipsă
5	Busuioc Ocimum basilicum L.	Prebază	95	0,1	1,0
		Bază	95	0,5	3,0
		Certificată	92	1,0	5,0
6	Cimbru de cultură Thymus vulgaris L.	Prebază	99	0,5	Lipsă
		Bază	98	1,5	Lipsă
		Certificată	97	2,0	Lipsă
7	Cimbru de grădină Satureja hortensis	Prebază	98	0,3	0,6
		Bază	96	0,5	1,0
		Certificată	92	1,5	1,6
8	Chimion Carum carvi L.	Prebază	99	0,5	2,0
		Bază	98	1,5	2,0
		Certificată	97	2,8	5,0
9	Coada șoricelului Achillea millefolium L.	Prebază	97	0,1	Lipsă
		Bază	96	1,0	Lipsă
		Certificată	95	3,0	Lipsă
10	Coriandru Coriandrum sativum L.	Prebază	99	0,5	2,0
		Bază	98	1,5	2,0
		Certificată	97	2,0	5,0
11	Coronița Lychnis coronaria Desr.	Prebază	97	1,0	0,5
		Bază	96	2,0	0,5
		Certificată	95	3,0	1,0
12	Crăițe Tagetes patula L.	Prebază	95	0,2	Lipsă
		Bază	95	1,0	Lipsă
		Certificată	92	3,0	Lipsă
13	Degețel lănos și roșu Digitalis lanata Ehrh. și	Prebază	95	0,4	2,0
		Bază	95	1,8	5,0

	purpurea L.	Certificată	92	2,5	10,0
14	Fenicul Foeniculum vulgare Mill.	Prebază	99	0,3	1,0
		Bază	98	1,5	2,0
		Certificată	97	2,8	2,0
15	Gălbenele Calendula Officinalis L.	Prebază	95	0,1	0,5
		Bază	95	1,0	1,0
		Certificată	92	2,0	2,0
16	Ipcărige Gypsophyla paniculata L.	Prebază	98	0,2	Lipsă
		Bază	98	1,0	Lipsă
		Certificată	95	1,0	Lipsă
17	Isop Hyssopus officinalis L.	Prebază	98	0,1	0,2
		Bază	97	0,5	0,2
		Certificată	95	1,0	0,5
18	Jaleș Salvia officinalis L.	Prebază	98	0,1	0,2
		Bază	97	0,5	0,2
		Certificată	95	1,0	0,5
19	Laur păros Datura innoxia Mill.	Prebază	99	0,1	3,0
		Bază	98	0,2	5,0
		Certificată	96	0,5	10,0
20	Lavandă Lavandula angustifolia Mill.	Prebază	97	0,1	Lipsă
		Bază	96	0,2	Lipsă
		Certificată	95	0,5	Lipsă
21	Lemn dulce Glycyrrhiza glabra L.	Prebază	99	-	Lipsă
		Bază	98	-	Lipsă
		Certificată	97	-	Lipsă
22	Luminița nopții Oenothera biennis L.	Prebază	95	0,5	4,0
		Bază	95	1,5	8,0
		Certificată	92	2,5	10,0
23	Mac Papaver somniferum L.	Prebază	99,5	0,1	0,2
		Bază	99	0,1	0,2
		Certificată	98	0,5	0,5
24	Bac galben Glaucium flavum Cr.	Prebază	98	1,0	4,0
		Bază	97	2,0	6,0
		Certificată	96	3,0	8,0
25	Maghiran Majorana hortensis Mnch.	Prebază	99	0,3	0,5
		Bază	98	0,8	2,0
		Certificată	97	1,5	5,0

26	Mărar Anethum graveolens L.	Prebază	98	1,0	0,5
		Bază	96	1,5	1,0
		Certificată	94	2,5	2,0
27	Măselarniță Hyosciamus niger L.	Prebază	98	0,1	0,2
		bază	97	1,0	2,5
		Certificată	96	2,0	5,0
28	Mătrăgună Atropa belladonna L.	Prebază	99	0,1	0,1
		Bază	98	0,2	0,3
		Crttificată	97	0,5	0,5
29	Mătăciune Dracocephalum moldavica L.	Prebază	98	-	Lipsă
		Bază	97	-	Lipsă
		Certificată	96	-	Lipsă
30	Mentă și mentă creată Mentha piperida L., mentha spicata L. Val. crispa. Mansf.	Prebază	99	-	5,0
		Bază	97	-	15,0
		Certificată	96	-	25,0
31	Mușetel Matricaria chamomilla L.	Prebază	98	1,0	0,5
		Bază	97	5,0	2,0
		Certificată	96	10,0	5,0
32	Muștar alb, negru, vînat Sinapis alba L Brassica nigra L. Koch Brassica juncea (L.) Czern. Et Coss	Prebază	99,9	0,2	0,2
		Bază	99,7	1,0	0,2
		Certificată	99	3,0	1,0
33	Nalbă de cultură Malva glabra Desv.	Prebază	98	0,1	5,0
		Bază	97	0,5	5,0
		Certificată	96	1,0	10,0
34	Nalbă de grădină Althaea rosea (L.) Cav. Val. nigra	Prebază	98	0,1	0,5
		Bază	98	0,5	8,0
		Certificată	95	1,0	15,0
35	Nalbă mare Althaea rosea L	Prebază	98	0,5	8,0
		Bază	97	2,5	12,0
		Certificată	96	3,5	15,0
36	Negrilică Nigella sativa L	Prebază	98	0,2	Lipsă
		Bază	97	1,0	Lipsă
		Certificată	96	3,0	Lipsă
37	Pătlagina Plantaga lanceolata L	Prebază	98	-	Lipsă
		Bază	97	-	Lipsă
		Certificată	96	-	Lipsă

38	Pelin Artemisia absinthium L.	Prebază	98	0,1	0,5
		Bază	97	1,0	0,5
		Certificată	96	3,0	1,0
39	Piretru Pyretrum cinerariaefolium Trev.	Prebază	97	-	0,5
		Bază	96	-	1,5
		Certificată	95	-	3,0
40	Revent Rheum officinale H . Baill	Prebază	98	0,3	Lipsă
		Bază	96	0,8	0,3
		Certificată	94	2,5	0,5
41	Roiniță Melissa officinalis L.	Prebază	98	0,2	5,0
		Bază	96	1,0	8,0
		Certificată	95	2,0	10,0
42	Rostopască Chelidonium majus L	Prebază	98	1,0	Lipsă
		Bază	96	2,0	Lipsă
		Certificată	95	3,0	Lipsă
43	Saschiu Vinca minor L.	Prebază	97	-	5,0
		Bază	96	-	5,0
		Certificată	95	-	10,0
44	Săpunarița Saponaria officinalis L.	Prebază	98	0,2	1,0
		Bază	97	1,0	1,0
		Certificată	96	3,0	1,0
45	Schinduf Trigonella foenum graecum L. Trigonella coerulea L	Prebază	98	-	8,0
		Bază	97	-	12,0
		Certificată	96	-	15,0
46	Schinel Cnicus benedictus L.	Prebază	98	0,2	0,5
		Bază	97	1,0	0,5
		Certificată	96	3,0	2,0
47	Siminichie Cassia angustifolia L.	Prebază	98	0,5	Lipsă
		Bază	97	1,0	Lipsă
		Certificată	96	1,5	Lipsă
48	Stânjenel Iris germanica L.	Prebază	99	-	10,0
		Bază	98	-	10,0
		Certificată	97	-	15,0
49	Sunătoare Hypericum perforatum L.	Prebază	98	0,2	0,5
		Bază	97	1,0	0,5
		Certificată	96	2,0	1,0
50	Serlai Salvia sclarea L.	Prebază	98	0,2	0,2
		Bază	97	1,0	0,2

		Certificată	96	1,0	1,0
51	Sovâr Origanum vulgare L.	Prebază	98	-	Lipsă
		Bază	97	-	Lipsă
		Certificată	96	-	Lipsă
52	Talpa găștii Leonurus cardiaca L	Prebază	99	-	Lipsă
		Bază	98	-	Lipsă
		Certificată	97	-	Lipsă
53	Tarhon Artemisia dracunculus L.	Prebază	98	-	1,0
		Bază	96	-	1,0
		Certificată	94	-	2,0
54	Valeriana Valeriana officinalis L.	Prebază	97	0,5	5,0
		Bază	96	0,2	5,0
		Certificată	95	5,0	10,0

Tabelul 6.31

Condiții de valoare culturală la plantele medicinale și aromatice

N r. cr t.	Specia	Categor ia biologică	Puri tate a Fizic ă %m in.	Semințe străine		Ger min ația total ă % min	Greut atea probei de labora tor g
				Greuta tea probei (g)	Nr. max.		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	Achillea millefolium L Coadă șoricelului	Prebază, Bază	70	5	3	50	25
		Certificată	50	25	5		
2	Alhaea rosea (L) Cov. Nalba de grădină	Prebază, Bază	90	20	8	45	80
		Certificată	85	20	32		
3	Alhaea officinalis L. Nalba mare	Prebază, Bază	95	20	3	40	80
		Certificată	90	20	5		
4	Anethum graveolens L. Mărar	Prebază, Bază	97	40	40	50	40
		Certificată	95	40	100		
5	Angelica archangelica L.	Prebază, Bază	95	10	2	40	40

	Angelica	Certificată	90	10	3		
6	Artemisia absintium L. Pelin	Prebază, Bază	70	0,5	3	50	5
		Certificată	50	0,5	5		
7	Artemisia dracunculium Tarhon	Prebază, Bază	97	0,5	5	60	5
		Certificată	97	0,5	10		
8	Atropa belladonna L. Mătrăguna	Prebază, Bază	95	30	6	70	30
		Certificată	85	30	12		
9	Brassica nigra (L.) W. Kock Muștar negru	Prebază, Bază	98	40	12	80	100
		Certificată	98	40	15		
10	Brassica juncea (L.) Czem Muștar vânăt	Prebază, Bază	98	40	12	80	100
		Certificată	98	40	15		
11	Calendula officinalis L. Gălbenele	Prebază, Bază	90	20	8	60	80
		Certificată	70	20	16		
12	Cassia angustifolia L. Siminichie	Prebază, Bază	98	100	20	60	100
		Certificată	96	100	100		
13	Chelidonium majus L. Rostopască	Prebază, Bază	90	1	5	60	5
		Certificată	85	1	10		
14	Cricus benedictus L. Schinel	Prebază, Bază	90	75	20	55	300
		Certificată	80	75	35		
15	Coriandrum sativum L. Cotiandru	Prebază, Bază	98	400	50	65	400
		Certificată	94	400	120		
16	Cynara scolymus L. Anghinare	Prebază, Bază	94	1000	100	40	1000
		Certificată	90	1000	400		
17	Datura innoxia Mill. Laur păros	Prebază, Bază	95	25	3	65	100
		Certificată	90	25	12		
18	Digitalis lanata Ehrh. Degețel lânos	Prebază, Bază	95	1	3	45	5
		Certificată	85	1	6		
19	Digitalis purpurea L. Degețel roșu	Prebază, Bază	90	0,2	5	45	5

		Certificată	85	0,2	10		
20	Dracocephalum moldavica L. Mătăciune	Prebază, Bază	95	25	50	75	25
		Certificată	90	25	200		
21	Foeniculum vulgare P. Mill. Fenicul	Prebază, Bază	97	180	90	60	180
		Certificată	95	180	120		
22	Gențiana lutea L. Ghințură	Prebază, Bază	85	0,7	2	40	5
		Certificată	80	0,7	6		
23	Glaucium flavus Trans Mac galben	Prebază, Bază	90	0,5	5	70	5
		Certificată	85	0,5	15		
24	Gypsophyla paniculata L. Ipcărișe	Prebază, Bază	90	2	5	50	10
		Certificată	80	2	15		
25	Hyoscyamus niger L. Măselarniță	Prebază, Bază	95	20	10	70	25
		Vertificată	90	20	20		
26	Hypericum perforatum L. Sunătoare	Prebază, Bază	85	0,3	3	40	5
		Certificată	70	0,3	6		
27	Hyssopus officinalis L. Isop	Prebază, Bază	85	3	3	65	10
		Certificată	80	3	10		
28	Lavandula angustifolia Mill. Lavandă	Prebază, Bază	90	2	5	35	10
		Certificată	85	2	8		
29	Leonurus cardiaca L. Talpa găștii	Prebază, Bază	95	2	5	80	15
		Certificată	80	2	8		
30	Malva glabra Desr. Nalbă de cultură	Prebază, Bază	90	5	5	70	20
		Certificată	80	5	20		
31	Lychnis coronaria Desr. Coroniță	Prebază, Bază	95	15	8	45	30
		Certificată	85	15	25		
32	Majorana hortensis Mnch Măghiran	Prebază, Bază	80	20	20	50	20
		Certificată	65	20	50		

33	Matricaria chamomilla L. Mușețel	Prebază, Bază	70	0,5	5	45	5
		Certificată	50	0,5	10		
34	Mentha piperita Mentă	Prebază, Bază	97	0,5	5	60	5
		Certificată	97	0,5	10		
35	Melissa officinalis L. Roiniță	Prebază, Bază	95	2	5	65	10
		Certificată	85	2	20		
36	Nigella sativa L. Negrilică	Prebază, Bază	95	10	5	50	40
		Certificată	85	10	25		
37	Ocimum basilicum L. Busuioc	Prebază, bază	85	4	5	50	40
		Certificată	80	4	20		
38	Oenothera biennis L. Luminița nopții	Prebază, Bază	80	10	30	40	40
		Certificată	70	10	100		
39	Origanum vulgare Șovârv	Prebază, Bază	80	5	5	50	25
		Certificată	65	5	10		
40	Plantago lanceolata L. Pătlagină	Prebază, Bază	95	6	25	75	20
		Certificată	85	6	75		
41	Pimpinella anisum L. Anason	Prebază, Bază	95	7	6	65	70
		Certificată	90	7	20		
42	Pyrethrum cinerariifolium Trev. Piretru	Prebază, Bază	95	20	10	50	20
		Certificată	85	20	30		
43	Rheum palmatum L. Revent	Prebază, Bază	90	30	6	60	100
		Certificată	80	30	15		
44	Salvia officinalis L. Jaleș	Prebază, Bază	90	8	4	40	30
		Certificată	85	8	8		
45	Salvia sclarea L. Serlai	Prebază, Bază	95	20	10	60	80
		Certificată	90	20	20		
46	Saponaria officinalis L.	Prebază, Bază	95	5	5	75	20

	Săpunăriță	Certificată	85	5	10		
47	Satureja hortensis L. Cimbru de grădină	Prebază, Bază	85	20	20	50	20
		Certificată	70	20	100		
48	Silibum marianum Gaernt. Armurariu	Prebază, Bază	95	50	20	75	200
		Certificată	90	50	55		
49	Tagetas patula L. Crăițe	Prebază, Bază	70	10	4	50	40
		Certificată	60	10	12		
50	Thymus vulgaris L. Cimbru de cultură	Prebază, bază	85	5	25	65	25
		Certificată	70	5	50		
51	Trigonella foenum graecum L. Schinduf	Prebază, Bază	95	450	20	80	450
		Certificată	85	450	80		
52	Valeriana officinalis L. Valeriană	Prebază, Bază	90	2	5	40	10
		Certificată	80	2	15		
53	Vinca minor Saschiu	Prebază, Bază	95	5	10	75	20
		Certificată	85	5	20		

6.10 Legume

Tabelul 6.32

Distanțele minime de izolare la legume

Nr. Crt	Specia	Distanța de izolare în m față de	
		Alte soiuri	Alte specii sau varietăți în cultură sau ca plante izolate
1	Andive	200	
2	Ardei gras	100	800 ardei iute, 300 ardei gogoșar și lung
3	Ardei gogoșar	100	800 ardei iute, 300 ardei gras și lung
4	Ardei lung	100	800 ardei iute, 300 ardei gras și gogoșar
5	Ardei iute	100	800 ardei gras, gogoșar, lung
6	Bame	300	
7	Conopidă	2000	2000 varză, gulii, gulioare

8	Castraveți	2000	
9	Ceapă, praz	2000	2000
10	Cicoare	100	800
11	Dovlecei	2000	2000 dovleac
12	Dovleac	2000	2000 dovlecel
13	Mazăre, fasole, bob, linte	50	
14	Gulii, gulioare	2000	2000 varză, conopidă
15	Hrean	10	
16	Leuștean	1500	
17	Lobodă	2000	
18	Măcriș – ștevie	1000	
19	Morcov	1500	1500 morcov sălbatic, morcov furajer
20	Pătrunjel	1500	1500 pătrunjel de frunze
21	Păstârnac	1500	
22	Pepeni	2000	2000 pepeni furajeri
23	Revent	400	
24	Ridichi	1500	1500 ridichi lună, vară, iarnă, între ele și Raphanus raphanistrum
25	Salată	200	
26	Spanac	1500	
27	Sfeclă roșie, sfeclă de pețiol	2000	10000 sfeclă de zahăr, furajeră
28	Tomate	50	
29	Tarhon	50	
30	Țelină	1500	
31	Usturoi	50	
32	Varză	2000	2000 varză roșie, albă, creață, de frunze de Bruxelles, chinezească, conopidă, gulii, gulioare
33	Vinete	100	

Tabelul 6.33

Procentul maxim de plante mamă ramificate admis la plantare

Specia	Categoria biologică	Butași ramificați - % maximum
Morcov, păstârnac	Prebază	5
	Bază	7
	Certificată	12

Pătrunjel	Prebază	5
	Bază	10
	certificată	15

Tabelul 6.34

Condiții de aprobare în câmp la legume

Nr. Crt	Specia	Denumirea științifică	Puritate varietală % minimum		
			Prebază II	Bază	Certificată CI – CII
0	1	2	3	4	5
1	Andive	Cichorius intybus var. Foliosum	98	96	94
2	Anghinare	Cynara scolymus L.	98	97	96
3	Ardei	Capsicum annuum L.	99	97	96
4	Asmățui	Anthriscum cerefolium L.	98	97	95
5	Bame	Hibriscus esculentus L.	99	98	96
6	Bob	Vicia faba L.	99	98	96
7	Castraveți	Cucumis sativus L.	98	97	96
8	Ceapă, usturoi	Allium cepa L., Allium sativum L.	96	94	92
9	Cicoare de grădină	Cichorium endivia	98	96	94
10	Cimbru	Satureja hortensis L.	98	96	92
11	Conopidă	Brassica oleracea var. botrytis subvar. caulifora A. P. De Candolle	97	95	90
12	Brocolli	Brasica oleracea L. Var. italica Plenek	97	95	90
13	Creson	Lepidium sativum L.	98	96	94
14	Dovlecei	Cucurbita pepo L.	98	96	94
15	Dovleac	Cucurbita maxima L.	99	98	96
16	Fasole de grădină	Phaseolus vulgaris L.	99	98	96
17	Gulii și gulioare	Brasica oleracea L. gongylodes L.	98	97	95
18	Leuștean	Leventicum officinale	98	96	95

		Koch.			
19	Lobodă de grădină	<i>Atriplex hortensis</i> L.	98	96	94
20	Mazăre de grădină	<i>Pisum sativum</i> L.	99	98	96
21	Măcriș	<i>Rumex acetosa</i> L.	98	96	94
22	Mărar	<i>Anethum graveoles</i> L.	98	96	94
23	Morcov	<i>Daucus carota</i> L.	96	92	90
24	Păstârnac	<i>Pastinaca sativa</i> L.	98	96	94
25	Pătrunjel	<i>Petroselinum crispum</i> (P. Miller) Nyman ex. A. W. Hill.	97	95	94
26	Pepeni galbeni	<i>Cucumis melo</i> L.	98	96	94
27	Pepeni verzi	<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Mansf. Sin <i>Citrullus vulgaris</i> Schrad.	98	95	93
28	Praz	<i>Allium porrum</i> L.	96	94	92
29	Revent	<i>Rheum rhaponticum</i> L.	98	96	94
30	Ridichi	<i>Raphanus sativus</i> L.	96	94	92
31	Salată	<i>Lactuca sativa</i> L.	98	96	94
32	Sfeclă roșie	<i>Beta vulgaris</i> L. Ssp. <i>esculenta</i> Gurke var. <i>rubra</i> L.	96	94	92
33	Scorțonere	<i>Scorzonera hispanica</i> L.	98	95	93
34	Spanac	<i>Spinacea oleracea</i> L.	98	96	93
35	Sparanghel	<i>Asparagus officinalis</i> L.	96	94	92
36	Ștevie	<i>Rumex patientia</i> L.	98	96	94
37	Tarhon	<i>Artemisia dracunculus</i> L.	98	96	94
38	Țelină	<i>Apium graveolens</i> L.	98	96	94
39	Tomate	<i>Lycopersicon lycopersicum</i> (L.) Karsten	99	98	96
40	Urzică	<i>Urtica dioica</i> L.	96	94	90
41	Varză	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> L.	97	95	93
42	Vinete	<i>Solanum melongena</i> var. <i>melongena</i> L.	98	96	94
43	Spanacul de Noua Zeelandă	<i>Tetragonia tetragonioides</i> (Pall) Kun.	97	95	93
44	Varza de Bruxelles	<i>Brassica oleracea</i> L. Var. <i>gemmifera</i> A. P. De Candole	97	95	93
45	Varza	<i>Brassica pakinensis</i>	97	95	93

	chinezească	(Louvairo) Ruprechr			
--	-------------	---------------------	--	--	--

Tabelul 6.35

Puritate varietală (hibrizi)

Tomate hibride	96%
Castraveți hibrizi	98%
Pepeni hibrizi	98%
Ardei hibrizi	96%
Vinete hibride	98%
Alte legume hibride	98%

Tabelul 6.36

Plante cu semințe greu separabile

Cultura	Plante cu semințe greu separabile din genurile	% maxim	
		Prebază, Bază	Certificată
Mazăre	Pisum arvense	Lipsă	0,2
Ceapă - praz	Setaria, Echinochloa, Sorghum	0,2	2
Crucifere	Specii Brassica	0,3	1
	Sinapis, Gallium, Cirsium	0,5	2
Salată	Cirsium, Sonchum	0,2	2
Spanac	Convolvulus, Polygonum	0,5	1
Umbelifere	Polygonum, Chenopodium, Echinochloa, Sorghum	0,3	2
	Alte umbelifere	0,1	1
Ridichi	Convolvulus, Polygonum	0,5	2
tomate	Solanum, Echinochoa, Setaria	0,2	1

Tabelul 6.37

Greutatea loturilor de semințe

Specia	Greutatea lotului Tone maximum
--------	--------------------------------------

Bob, fasole de grădină, mazăre de grădină	25
Anghinare, bame, dovlecei, dovleac, pepeni verzi, sfeclă roșie, spanac de Noua Zeelandă, sparanghel	20
Andive, ardei, asmățui, castraveți, ceapă, cicoare, cinbru, conopidă, brocoli, creson, gulii, gulioare, măcriș, mărar, morcov, păstârnac, pătrunjel, pepeni galbeni, praz, revent, ridichi, salată, scorzonra, spanac, ștevie, tomate, țelină, varză, vinete	10
Leuștean, lobodă de grădină, tarhon, urzică	5

Tabelul 6.38

Condiții tehnice de calitate pentru semințele de legume

Nr. Crt	Specia	Puritate fizică minimă admisă %	Semințe străine %	Germinația minimă admisă %	Greutatea minimă a probei de laborator (g)	Umiditatea maximă %	
						În alte ambalaje	În ambalaje ermetice
0	1	2	3	4	5	6	7
1	Andive	97	0,5	75	40	10	7
2	Anghinare	94	0,5	60	1000	12	-
3	Ardei	97	0,5	65	150	11	5
4	Asmățui	96	0,5	70	60	12	-
5	Bame	98	0,5	75	1000	12	10
6	Bob	98	0,1	75	1000	14	11
7	Castraveți	98	0,1	80	150	10	7
8	Ceapă	97	0,5	70	80	12	6
9	Cicoare	95	1,5	65	50	12	6
10	Cimbru	97	0,5	60	20	12	-
11	Conopida Broccoli	97	1,0	75	100	10	6
12	Creson	95	0,5	55	60	12	-

13	Dovlecei	98	0,1	75	1000	10	7
14	Dovleac	98	0,1	80	1000	10	7
15	Fasole de grădină	98	0,1	75	1000	14	11
16	Gulii, gulioare	97	1,0	75	100	10	6
17	Leuștean	96	0,5	50	50	12	7
18	Lobodă de grădină	96	1,0	50	10	12	7
19	Mazăre de grădină	98	0,1	80	1000	14	11
20	Măcriș	95	0,5	60	30	12	7
21	Mărar	95	0,5	50	40	12	7
22	Morcov	95	1,0	65	30	11	7
23	Păstârnac	96	1,0	65	100	12	7
24	Pătrunjel	97	1,0	65	40	12	7
25	Pepeni galbeni	98	0,1	75	150	10	7
26	Pepeni verzi	98	0,1	75	1000	10	7
27	Praz	97	0,5	65	70	12	6
28	Revent	95	0,5	60	450	12	7
29	Ridichi	97	1,0	70	300	12	7
30	Salată	95	0,5	70	30	9	6
31	Scorzonera	95	1,0	70	300	12	-
32	Sfecla roșie	97	0,5	75	500	13	9
33	Spanac	97	1,0	75	250	13	9
34	Spanac de Noua Zeelandă	96	1,0	70	1000	13	9
35	Sparanghel	96	0,5	70	1000	12	7
36	Ștevie	95	0,5	60	30	12	7
37	Tarhon	97	0,5	60	5	11	-
38	Țelină	97	1,0	70	25	12	7
39	Tomate	97	0,5	75	15	11	8
40	Urzică	97	1,0	60	10	12	-
41	Varză	97	1,0	75	100	10	6
42	Vinete	96	0,5	65	150	11	8

Bibliografie

- 1. I. SĂNDULESCU** – „Planul de afaceri” ghid practic, ediția a II-a, Ed. AllBeck, București – 2001
- 2. LETIȚIA ZAHIU** - „Management agricol”, Ed. Economică, București – 1999
- 3. M. BOGDAN; VERGINA LĂPĂDAT; GEORGIANA FLORESCU** – „Economie generală”, Ed. Universitas, București - 1999
- 4. N. NEACȘU; ANDREEA CERNESCU** - „Economia turismului” – Studii de caz, reglementări, Ed. Uranus, București – 2002
- 5. N. SABIN; GH. GLĂMAN; A. FÂNTÂNEANU** - „Economia rurală” – compendiu -, Ed. Artprint, București – 1995
- 6. Simion C.** – Producerea, controlul, certificarea și comercializarea semințelor și materialului săditor, Ed. Universitas Company - 2001